Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannenberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 14)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 78.—Anul LIX. Brașov, Duminecă, 7 (19) Aprilie 1896.

O dorință generală.

Contrarii noștri se pregătesc de-a ruptul capului pentru serbarea lor milenară. Ḑi și nópte se gândesc și se sfătuesc, cum sĕ arangeze mai cu fală și mai cu pompă tóte, și cum sĕ ospĕteze pe cei mulțĭ învitațĭ la Buda-pesta, pe banii țĕrii. Tot ce-i dóre e numai, când vĕd că multe nu se brodesc așa cum ar dori ei.

Așa de pildă sunt tare plouațĭ și mâhnițĭ, că împĕratul Germaniei a umblat tocmai acum pe la Viena și n'a mai așteptat încă numai vre o două sĕptĕmânĭ cu visita lui, ca sĕ pótă noroci și pe șoviniștii noștri cu o săritură până la esposiția din Budapesta.

Dér ce sĕ-i facĭ puternicului împĕrat Wilhelm décă și-a schimbat gândul și s'a mărginit a le arăta Ungurilor bunăvoința sa rostind câte-va cuvinte unguresci, ce și le-a însemnat, cătră oficerii regimentului de husarĭ Nr. 7 din Viena, a căruia proprietar de onore este.

Pe când Ungurii se pregătesc de serbătóre, pentru Românĭ temnițele se deschid din nou și procesele politice curg mai departe. Și de bine ce din tóte părțile ne vedem prigonițĭ și huiduițĭ, argații guvernului umblă printre noi și, mai cu ademenirĭ, mai cu amenințărĭ, vor sĕ ne térască la serbarea nației lor din Budapesta, ca acolo sĕ cântăm și sĕ jucăm cu ei de bucurie, că ne tac acasă traiul așa de dulce cu ajutorul gendarmilor și al temnicerilor.

Nu-i mirare, décă în astfel de vremurĭ pe cât de pocite, pe atât de haine, Românii noștri, pe carĭ îi dóre inima de ceea ce vĕd că se întêmplă cu poporul lor, s'au pus pe gândurĭ mai mult ca orĭ și când.

Și încă ar mai fi cum ar mai fi, décă am avé de lucru numai cu dușmanii din afară de sînul nostru, dér pĕcatele strămoșescĭ nu ne lasară sĕ scăpăm nicĭ în vremurile acestea de ómenii cu două fețe, de ambițioșii viclenĭ, de intriganții rĕutăcioșĭ și de cei slabĭ de ânger, carĭ ne sunt mai dușmanĭ, decât dușmanii, căcĭ aflându-se în tabĕra nóstră și prefăcêndu-se că-s cei mai aprigĭ Românĭ, numai cu greu ne putem feri de ei.

Tocmai atuncĭ când trebuia sĕ fim mai strîns unițĭ și mai tarĭ de suflet ca orĭ și când, diavolul zizaniei și-a vêrit códa între noi.

Cérta când vrea-i e iute aprinsă, mai ales décă la spate stau duhurile rele și șoptesc la urechiă celor cu capetele sucite și înfumurate și cu inimile pătimașe.

Din norocire însĕ ómenii cei bunĭ, cei carĭ cu sinceritate și neînduplecațĭ stărue pentru buna înțelegere și strînsa legătură între frațĭ sunt cei mai mulțĭ și sunt și cei mai tarĭ. Numai sĕ nu stea cu mânile în sîn, numai sĕ-șĭ facă datoria, atuncĭ când mama vĕduvită pretinde dela ei mână de ajutor!

Purtată de aceste gândurĭ și cunoscênd dorința ce-a cuprins pe bărbații națiunei nóstre de-a pune odată capĕt neajunsurilor ce s'au ivit în sînul nostru și ce ni-le pregătesc dușmanii némului, „Gazeta Transilvaniei" a arătat în două articole, că este neapĕrat de lipsă sĕ se conchieme bărbații de încredere ai alegĕtorilor românĭ din Transilvania și Ungaria la o conferență generală, care sĕ limpedéscă situația partidului nostru național atât față cu ómenii zizaniei, cât și față cu mĕsurile asupritóre, ce le-a luat guvernul unguresc prin cunoscutele ordinațiunĭ ministeriale în contra partidului nostru și al comitetului sĕu.

Cerênd noi ca d-l Dr. Rațiu sĕ nu întârdie a convoca amintita conferență „Tribuna" a declarat, că din „isvor sigur ne póte încredința, că tocmai acésta a fost și este îngrijirea de căpeteniă a d-lui Dr. I. Rațiu, și că în scopul de-a se puté conchiema și consulta bărbații de încredere ai partidului nostru național s'au și făcut deja pregătirile necesare".

Sperăm decĭ, că acéstă conferență va sĕvĕrși ceea ce cu toții dorim, că va limpeḑi tóte, va deschide și va pregăti calea, ca cu puterĭ unite sĕ putem continua lupta nóstră legală pentru limbă, esistența și drepturile nóstre naționale.

Sinódele gr. or. eparchiale

din Sibiiu, Arad și Caransebeș s'au deschis ca în toțĭ anii Dumineca trecută (Dumineca Tomei) și representații clerului și al poporului s'au întrunit în jurul Archiereilor, ca sĕ sĕvĕrșéscă lucrarea, la care sunt chiemațĭ pe temeiul statutului organic în interesul bisericei și al școlei.

In vorbirea, cu care Escelența Sa Metropolitul *Miron Romanul* a deschis sinodul archidiecesan, acesta ḑise între altele, că împrejurările snnt mult mai grele și în deosebĭ pentru instituțiunile nóstre bisericescĭ mult mai critice ca orĭ când și că credincioșii trebue sĕ-șĭ dea sémă cu tótă seriositatea și sĕ facă tot ce este cu putință pentru întărirea elementului bisericesc și național.

Un milleniu întreg, ḑise Metropolitul, a avut sânta nóstră biserică ortodocsă sĕ sufere mai ales în aceste părțĭ locuite de noi, multe injurii și chiar prigonirĭ dela cei mai puternicĭ; și cu tóte acestea ea, biserica nóstră, poporul nostru dăruit dela D-ḑeu cu simț bun și cu tărie sufletéscă, s'a știut conserva în tot decursul timpului, ce e drept, în condițiunĭ umilitóre, dér' în firma credință și în buna speranță, că D-ḑeu îi va ajuta în cele din urmă sĕ avanseze la o stare mai favorabilă între diferitele alte bisericĭ și popóre, cu carĭ n aflăm în aceleașĭ legăturĭ de stat și în aceleașĭ referințe de concetățenĭ ai patriei.

Metropolitul încheia ḑicênd, că credincioșii trebue sĕ-șĭ reculégă tóte puterile pentru a se apĕra ca Românĭ ortodocșĭ sub egida propriă și a păstra cel mai prețios clenodiu: biserica națională, autonomă.

Prea Sânția Sa episcopul Aradului *Ioanu Mețianu* a amintit întroducerea legilor politice bisericescĭ, prin carĭ se atacă simțul religios și dotațiunea clerului. Inzadar archiereii bisericei și-au ridicat glasul contra acelor legĭ, căcĭ n'au putut isbuti sĕ le delăture, rĕmâne dér, ca clerul și poporul sĕ-șĭ ajute el însușĭ. Sĕ caute a desvolta și cultiva simțul religios care fŭ sădit de însușĭ Dumneḑeu în sufletul omului ca prin el sĕ sĕ înțelégă chiemarea măréță și se înbunătățéscă dotațiunea clerului ca sĕ pótă eși din el preoțĭ adevĕrațĭ carĭ sĕ cultive acest simț.

Tóte confesiunile din patriă tind a îmbunătăți dotația preoților, dér în diecesa Aradului pentru cei 640 preoțĭ, ale căror venite au scăḑut și scad din an în an prea puțin s'a făcut, până acuma, afară de fondul preoțesc, de care numai puținĭ se pot împărtăși. De aceea e de lipsă sĕ se îmbunătățéscă de-ocamdată cel puțin dotațiunea preoțimii dela parochiile mai slab dotate. In fine episcopul propune aprobarea statutelor fondului preoțesc și votarea unei subvențiunĭ din mijlócele diecesei pentru acel fond.

P. S. Sa episcopul Caransebeșului *Nicolae Popea* arată cât de prețios este organismul bisericesc constituțional în provincia metropolitană. Vremile sunt grele. Anul trecut cu deosebire a fost plin de întêmplărĭ nefavorabile pentru biserica nóstră. Astfel reformele politicei bisericescĭ au devenit legĭ, ale căror urmărĭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Mihaiŭ pușcașul.

(Fine)

Mihaiŭ era acum om în pace. Avea nutreț la vite, avea bucate pentru căsenĭ și avea și banĭ în casă; ba mai avea și un lucru, de care nimenĭ nu mai aveá la noi în sat, avea ceas cu cuc, care îndată — îndată cânta: „cu-cu!" „cu-cu!" Decĭ putea lua pușca de-a umĕr și sĕ mérgă la vênat în dragă voia lui. Și mergea mai în tótă ḑiua și aducea, când un iepure, când o rață sĕlbatică, pe carĭ le da pe tutun orĭ pe vinars, dér de cele mai multe orĭ nu aducea nimica. Era pururea voios, pururea opșegos, de casă vedea muierea, cum scia ea, cu sluga, că fără slugă cum s'a lăsa el, feciorul lui moș Mihnea?

Fiindu-i casa apróре de prepanația și fiind el om cu carte, om care scie scrisóre, Dumineca era la el têrg întreg, de când a murit tată-s'o; unul venia sĕ audă cucul în casă, un lucru, care la început nu l credură ómenii, dér după ce vĕḑură, se minunară și se strîngeau la el ca la minune; alt om venia sĕ-i facă Mihaiŭ o lécă de scrisóre, că a luat fên în credință dela Armanul și trebue sĕ dee contrătuș; altul venia sĕ-i scrie o carte la fecior în cătane și care cum venia, cerea mai întâiŭ glaja și aducea o feliță de vinars, căt la el în casă era crișmă întrégă. Vedĭ bine, din vinarsul adus trebuia sĕ bee și Mihaiŭ și Melania, ér ei nu se lăsau mult îmbiațĭ, astfel că pe când venia séra, ei erau curcă ca curcile de bețĭ. Lunia apoi trebuia sĕ bee din pungă, ca sĕ se vindece. Așa mergea ḑi de ḑi, ér vitele erau lăsate în grija slugii.

A dat Dumneḑeu de a venit primăvéra. Altă lume prinse a căra gunoiŭ și a merge la plug. Mihaiŭ vêndŭ gunoiul, ér pămêntul îl dete 'n parte. Venĭ vremea de slobodit stupiĭ, — ai lui nu voiră sĕ iésă din coșnițe, că înghețaseră peste érnă, fiind lăsațĭ descoperițĭ și cu vrana slobodă. Melania ḑicea, că ei n'au noroc la stupĭ, că sócră-sa a fost strigóiă pe stupĭ, de aceea s'au tot împuținat după mórtea ei până în urmă s'au scăpat cu totul de ei.

Venĭ vremea, ca Melania sĕ pună closce, și puse, dér nu-i scóse nicĭ un puiŭ, că cocoșul l'a fost tăiat la lăsarea de sec. Venĭ timpul sĕ fete oile, că trecuseră cei patru-ḑecĭ de sfințĭ; oile lui Mihaiŭ erau așa de slabe, de nu-șĭ puteau hrăni mieii, n'aveau lapte și-șĭ pierdeau lâna de hămisite. Mulțĭ miei îi și muriră de fóme. „N'am noroc la oi", ḑise Mihaiŭ, înzadar m'oiŭ trudi ținêndu-le, n'am noroc la ele și pace și sănĕtate!"

Ișĭ și vêndŭ oile cu un preț de nimic, ér banii-i făcŭ *pere-mĕturĭ*. Dér nu plăti din banĭ nicĭ Jidanului, nicĭ Armanului, că-i trebuiau banii 'n casă, ér ei încă nu-i cerură banii, că era la om de omeniă, puteau sta cât de mult, că nu erau în primejdiă de a se păgubi.

Dér venĭ vremea secerei. Secerișul în acel an fŭ peste tot slăbuț, ér holdele lui Mihaiŭ nu puteau fi mai bune, decât ale altora. Pe lângă aceea, el avea sĕ capete numai jumĕtate din strînsură, că locul îi era dat în parte. Când fŭ la îmblătit, vĕḑŭ, că de dă Jidanului două-ḑecĭ mierțe pentru cele ḑece, ce le luase împrumut, atuncĭ lui nu-i rĕmâne nicĭ un grăunț. Decĭ merse la Jidan și schimbă grâul în banĭ, dĕdŭ adecă obligația Jidanului, că-i datoresce 40 fl., — prețul a 20 mierțe de grâu cu adaosul, că după ei are de dat pe tótă sĕptĕmâna 4 pițule ujură.

Tot așa făcŭ și cu Armanul. Pițulele, ce trebuia sĕ îi le dee în tótă sĕptĕmâna, dér nu îi li-a dat, le adună la capital și se făcŭ o sumă mare mare. Dér ce-i pasă? avea pușcă și ceas cu cuc! De oi se desbĕrase, încet încet vêndŭ și din vite, până rĕmase cu o vacă, dér pentru aceea tot voios era atât el, cât și Melania lui cea frumósă, care în tot anul îl dăruia câte cu un copil, ba odată chiar cu doi deodată.

După vre-o câțĭ-va anĭ, era Mihaiŭ Pușcașul fără pic de códă de vită în ogradă și la Jidan și la Ar-

pot fi cele mai triste şi păgubitóre pentru biserică, décă nu ne vom sci afla şi apĕra pe tóte căile si cu tóte mijlócele posibile legale. Dér e un rĕu şi mai mare: cuvêntul cel pĕcătos al unei culturĭ şi civilisaţiunĭ false, lipsită de religiositate şi moralitate. Asupra acestui duşman periculos sĕ ne îndreptăm privirile şi se apĕrăm credinţa părinţilor noştri, aşeḑĕmintele bisericei nóstre, datinele şi obiceiurile nóstre strămoşescĭ, carĭ tot-déuna au fost fala şi raḑemul cel mui puternic al némului nostru românesc.

Noue prigonirĭ şi condamnărĭ.

Procesul „Dreptăţii“. Joia trecută, în 16 Aprilie st. n., s'a pertractat în Timişóra procesul de pressă intentat ḑiarului naţional român „Dreptatea“ pentru 15 articulĭ publicaţĭ la diferite ocasiunĭ în acéstă foiă. Acusat era d-l *Dr. G. Candrea*, fostul redactor responsabil al „Dreptăţii“, care înaintea judelui investigator a luat asupră-şĭ rĕspunderea pentru articulii incriminaţĭ, dér de-atuncĭ a trecut timp mult şi d-l Candrea în decursul acesta şĭ-a strămutat locuinţa şi nicĭ nu 'i s'a putut preda citaţiunea, prin care era chiămat la proces. In astfel de casurĭ de obiceiŭ procesele se opresc, căcĭ cum s'ar şi puté, ca sĕ se aducă judecată asupra cuiva, fără de a-l fi chiămat şi pe el sĕ fiă de faţă şi sĕ se apere?

Dér când e vorba de Românĭ, la noi tóte sunt cu putinţă. Procesul s'a pertractat şi fără de-a fi fost d-l Candrea de faţă. Juriul era compus în cea mai mare parte din Ungurĭ făcuţĭ, dér nu născuţĭ, precum: Aldor, Gokler, Roth, Mieszner, Petruss, Stefanovics, Beck, Kümmel etc.

Dintre articulii incriminaţĭ numai unul s'a cetit în limba română, toţĭ ceilalţĭ s'au cetit numai în traducere maghiară. Procurorul a ḑis, că între juraţĭ ar fi fost şi de aceia, carĭ pricep limba română.

In vorbirea de acusaţiune, procurorul, după cum spune „Dreptatea“, din care luăm acestea a împărţit articolii incriminaţĭ în trei felurĭ de delicte, anume: agitaţiă în contra naţiunei maghiare, agitaţiă în contra autorităţilor politice şi calumniă şi vătĕmare de onóre contra unui notar comunal. Procurorul începù apoi sĕ laude „marea libertate“, de care se bucură popórele din Ungaria şi pentru dovedire se provocà la juraţĭ cu cuvintele: „Mĕ provoc chiar la d-vóstră, d-lor juraţĭ, între carĭ *nu cred, că sunt mai mulţĭ decât unul fii adevĕraţĭ ai lui Arpad*“. Va sĕ ḑică însĕ-şĭ procurorul a recunoscut, că toţĭ juraţii sunt *nisce renegaţĭ*, afară dóră de unul.

Urmà vorbirea *apĕrătorului*, care deşi era numit din oficiu, s'a vĕḑut silit sĕ arate în vorbirea sa, că e nedrept de-a aplica la procese de presse §§ 172 şi 174 ai codului penal, căcĭ aceştia nu pentru asta sunt făcuţĭ. Avem libertatea împărtăşirei ideilor, ḑise apĕrătorul; apoi décă unuia (Ungurului) îi este ertat a-şĭ împărtăşi ideile, ér altuia (adecă Românului), care e tot în acel stat şi acelorașĭ legĭ supus, îi este oprit, atuncĭ cum stăm, cu libertatea personală şi cu altfel de libertăţĭ?

Apĕrătorul aduse apoi esemple, cum bună-óră Maghiarilor nu numai că le este iertat, dér sunt îndemnaţĭ chiar a ridica monument celui ce a încercat sĕ rĕstórne de pe tron familia domnitóre, pe când Românii sunt opriţĭ şi pedepsiţĭ aspru, décă încércă a eternisa memoria unui luptător naţional ca *Iancu*, (care a luptat pentru apĕrarea casei domnitóre). Apărătorul nu recunósce, că în articulii incriminaţĭ s'ar cuprinde agitaţiune în contra naţiunei maghiare, căcĭ luptătorii naţionalĭ românĭ, ḑise el, combat întot-déuna guvernul şi mĕsurile şi poruncile adese-orĭ nedrepte ale acestuia, ér dela asta nimenea nu-i póte opri. Cere decĭ achitarea acusatului.

Dér juraţii s'au gândit la orĭ-ce, numai la achitare nu. Ei toţĭ şi în tóte punctele l'au declarat pe d-l Dr. Candrea vinovat, ér tribunalul l'a judecat în absenţă la **doi anĭ** *închisóre de stat*, **1450 fl.** *pedépsă în banĭ*, ce vor trebui sĕ se plătéscă din cauţiune în timp de 15 ḑile, ér déca acéstă sumă nu s'ar puté plăti, atuncĭ încă 145 de ḑile arest, apoi suportarea cheltuelilor de proces, carĭ fac peste 200 fl.!!!

*

Erăşĭ ţĕranĭ românĭ condamnaţĭ. Joi, în 16 Aprilie n. pe când în Timişóra decurgea procesul în contra „Dreptăţii“, la Alba-Iulia se pertracta un alt proces politic, prin care 19 locuitorĭ românĭ din Ciòra erau acusaţĭ pentru o adresă de aderenţă, trimisă acum doi anĭ celor acusaţĭ în procesul Memorandului. Adresa o făcuse învĕţătorul Socaciu la însărcinarea poporenilor, dér la arătarea notarului ungur, a venit în comună o patrolă de gendarmĭ şi adresa au confiscat'o, ér pe învĕţător l'au predat tribunalului, care l'a ţinut închis mai multe sĕptĕmânĭ.

Atât n'a fost de-ajuns. Celor ce au subscris adresa li-s'a intentat şi proces, care s'a pertractat Joia trecută. Invĕţătorul Socaciu a fost condamnat la **doue lunĭ** *închisóre de stat*; dintre ceilalţĭ acusaţi, 5 au fost achitaţĭ, ér 13 condamnaţĭ la închisóre **dela 4 până la 28 ḑile.**

*

Alte condamnărĭ. Tot pentru o adresă de aderenţă către cei osindiţĭ în procesul Memorandului a fost condamnat la 9 Aprilie n. c. din partea tribunalului din Alba-Iulia preotul român din Vulper la *6 septĕmânĭ*, ér învĕţătorul de-acolo la *o lună închisóre ordinară*. In aceeaşĭ di şi din partea aceluiaşĭ tribunal a fost condamnat preotul român gr. cat. din Hening la *doue lunĭ închisóre de stat şi 20 fl. amendă*, ér învĕţătorul de-acolo la 3 lunĭ închisóre şi 30 fl. amendă din causă, că a învĕţat şi cântat cu elevii „doina lui Lucaciu.“

Intêlnirea capetelor încoronate.

Tóte gazetele din Europa vorbesc de intêlnirea *împĕratului Germaniei* cu *regele Italiei* la Veneţia şi cu împĕratul *Francisc Iosif* la Viena, precum şi de primirea căldurósă, ce 'i s'a făcut în amêndouĕ oraşele.

A vrut, ḑic gazetele, împĕratul german sĕ arate, că tarĭ şi strînse sunt încă legăturile dintre el şi aliaţii sĕi, şi că necum sĕ se slăbéscă, ele se mai tot întăresc.

Au vrut sĕ re'nnoéscă tractatul triplei alianţe, adaugă gazetele şi l'au şi re'noit. Er serbările şi primirile călduróse în Italia şi la Viena, paradele frumóse militare etc. au avut de scop sĕ arete Rusiei şi Franciei, că speranţele lor în slăbirea triplei alianţe sunt zadarnice.

La Viena împĕratul Wilhelm a dat faţă şi cu ministru-preşedinte Banffy s'a uitat lung la el şi i-a ḑis: Nu-i aşa, că încă nu te-am vĕḑut nicĭ-odată? — N'am avut norocire, Majestate, sĕ vĕ fiu presentat, — rĕspunse br. Banffy într'o limbă stricată nemţéscă. Cu atâta s'a ales ministru ungurescu care mersese înaintea împĕratului în fălosul costum naţional unguresc.

Astăḑĭ prinţul *Ferdinand al Bulgariei* va sosi la Petersburg. Ţarul, puternicul nănaş al fiiului sĕu de curênd botezat în religia ortodoxă, îl aştéptă cu braţele deschise. Ceilalţĭ vor face ca şi Ţarul, deşi Ruşii puţin înainte încă nicĭ că voiau sĕ-l vadă în ochĭ.

Prinţul Bulgariei vine dela Constantinopol, unde Sultanul l'a îmbrăţişat mai întâiŭ, i-a dat investitura, l'a decorat şi l'a numit mareşal al armatei turcescĭ.

Numai de nu i-ar fi de hac atâta dragoste!

SCIRILE DILEI.

— 6 (18) Aprilie.

Reforma dărilor. De mult se tot plâng mai ales agricultorii şi proprietarii de moşii, că la noi dările sunt împărţite prea nedrept şi că moşiile sunt apăsate peste mĕsură, pe când speculanţii fac trebile cele mai bune pe la burse şi pretutindenĭ, fără de-a plăti aşa dărĭ marĭ. S'a tot cerut în urma acésta, ca sĕ se facă o schimbare în împărţirea dărilor. Ministrul de finanţe a şi hotărît acum, ca pe 12 Maiŭ sĕ chieme o conferenţă pentru a se sfătui în tréba asta. Ce ispravă va face nu scim, dér la vre-un bine nu ne aşteptăm. Póte se vor mai uşura dările pentru cei grofĭ şi baronĭ ungurĭ scăpătaţĭ, dér poporul, sermanul, n'are ce aştepta vre-o uşurinţă.

Majestăţile Lor Regele şi Regina României, carĭ au petrecut 14 ḑile la Abbazia (în Austria-Istria), au plecat alaltăerĭ spre casă. Telegramele spun, că la despărţire Majestăţilor Lor li-s'au făcut la port ovaţiunĭ marĭ, fiind de faţă căpeteniile autorităţilor şi mulţime de popor. Când au îmbarcat pe vaporul „Pelican“, musica de marină a cântat imnul poporal român şi s'a arborat stindardul naţional român, ér poporul a erupt în ovaţiunĭ furtunóse. Vaporul a plecat apoi spre Pola şi de aci spre Triest. Majestăţile Lor vor merge şi la Veneţia pentru 2 ḑile, de unde se vor reîntórce în România.

—o—

Drept electoral pentru femei. Din Viena se telegrafiéză, că alaltăerĭ s'au presentat în dieta de-acolo trei dómne, carĭ în urma unei hotărîrĭ a societăţii femeilor vienese au presentat ministrului-preşedinte Badeni o petiţiă, în care cer sĕ li-se dea şi femeilor dreptul de alegere. Ministrul li-a spus, că n'are nimic în contra de-a li-se recunósce şi femeilor dreptul de-a lua parte la alegerĭ cu vot, dér află de lipsă, ca acest drept sĕ fiă condiţionat de-un anumit cens, cultură, orĭ avere.

—o—

Bucuria şoviniştilor. Mare bucuriă in tabĕra şoviniştilor ungurĭ! Impĕratul german a învĕţat şi el patru cuvinte unguresci şi când regimentul de husarĭ, al căruia şef de onóre este el, a făcut esercitii, împĕratul a dis: „Meg vagyok elégedve huszárjaimmal“ (Sunt mulţămit cu husarii mei.) Pentru asta era p'aci sĕ facă iluminaţiă Jidano-Maghiarii din Budapesta.

—o—

Logodnă. D-l *Ioan Voicu*, funcţionar în loc, s'a logodit ḑilele acestea cu d-ra *Maria Bratu*, fiica concetăţénului nostru I. Bratu. — Dorim fericire tinerei părechĭ.

—o—

Muncitorii din Braşov vor ţiné mâne în 19 Aprilie n. o adunare poporală în sala otelului Nr. 5. Inceputul la $2\frac{1}{2}$ óre d. a.

—o—

Copil furat de Ţiganĭ. Din Vêrşeţ se scrie, că ḑilele acestea, când mai mulţĭ copii se jucau di'naintea unei porţĭ, o Ţigancă, ce trecea pe acolo, aruncà de-odată o năframă mare asupra unui copil de 3 anĭ, pe care-l furà şi începù sĕ fugă cu el. La ţipetul copiilor spăriaţĭ, ómenii se luară după ea. Ţiganca, vĕdêndu-se în primejdiă, lăsà copilul în mijlocul drumului şi fugi mai departe cu bărbatul ei, care îi eşise înainte. Urma Ţiganilor a dispărut. Poliţia îi urmăresce.

—o—

Caută ocupaţiune de instructor un învĕţător, absolvent de preparandiă şi cu praxă pedagogică, om necăsĕtorit, care dela 15 Maiŭ n. c. până la 1 Septemvre póte sta la disposiţiă pentru acest scop. Ofertele sunt a se trimite pe adresa pseudonimă: „*Sĕcăşanul*“ în Blaşiu, poste-restante.

---

man era până 'n grumazĭ înglodat în datorii.

Acum nu mai mergea el la ei, dér prinseră a veni ei la el. Odată venì Armanul sĕ-şĭ védă césul cel cu cuc, care încă nu era plătit, dér pentru el socotea pe tótă ḑiua 5 creiţarĭ, preţul unei feliţe de lapte după cei 20 fl., cu cât îi vêndù ceasul. Nu-i vorbă, ceasul mintenĭ mintenĭ făcea „cu-cu!“, „cu-cu!“ Dér la Mihaiŭ nu-i mai scăpa sĕ-l asculte, începuse a-i întra apă rece pe urechĭ. Cu Armanul se împăcară lesne, făcură socóta pentru banii fênului şi pentru ai ceasului cu camătă cu tot şi, ca sĕ-i dee Armanul obligaţiile, îi dĕdù un loc de 3 ḑile de plug, ce-l avea chiar în capul satului. Acolo şi-a şi făcut Armanul casă şi pórtă negoţ cu beuturĭ, fên, ovĕs, piei şi alte negóţe.

Mai greu putù face cu Jidanul, că lui îi trebuiau numai banĭ, şi încă banĭ mulţĭ, că ujura crescuse de era mai mare de cât capul banilor. Dér în urmă şi cu el făcù pace, că vêndù o holdă de grâu ca de 6 ḑile de plug, arată şi sĕmĕnată gata, îşĭ plătì pe Jidan şi-i mai rĕmaseră şi lui 2 sute bune.

Cu banii aceştia o sĕ-mĭ cumpĕr căruţă şi cai, mĕ fac cărăuş, că cărăuşul e tot cu banu 'n mână; apoi calu-i bun şi de aceea, că — cum ḑice în colindă:

El te duce şi te-aduce
Şi 'n trediă şi 'n beţiă
Pórtă óse pĕcătóse!

Decĭ se puse şi-şĭ cumpĕrà doi cai şi hamurĭ şi biciŭ, ér carul şi-l prefăcù în căruţă şi hi! băiate. Dér lucrul naibii! El nu se pricepea la cumpĕrarea de cai, el scia numai vinde vite şi locurĭ pe patru şuştarĭ, dér agodul cailor nu-l pricepea. Un cal din cei ce-i cumpĕrase era cu suspin, ér celalalt bĕtrân, de-odată cu Ciceul. Unul nu putea mânca bine, ér celalalt cum da o lécă la fugă, se ostenia şi gâfâia, de gândiai, că trage de mórte. In scurtă vreme se alese cu douĕ piei de cal.

„N'am noroc nicĭ la cai!“ ḑicea el, „apoi décă nu-i noroc, dă-le 'n trăsnet dobitóce!“

Se lăsà decĭ şi dè cărăuşit; âmbla cu cea puşcă şi asculta cum îi cântă cucul din părete.

Feciorii, când treceau pe lângă casa lui cântau:

Cucul cântă, mierla ḑice;
Nu-ţĭ bea banii, mĕi voinice!“

Er el, de era p'afară, sciind că lui îi sună cântecu, îi petrecea din înjurăturĭ.

Dér tóte ca tóte, odată trebuì s'o păţéscă şi cu puşca. Dreptul de vênat pe câmp îl ţinea el în arêndă dela sat, pentru puţinică plată, dér prin pădurile grofescĭ n'avea drept sĕ vêneze. Se întêmplà însĕ odată iérna, că mergênd tot pe-o urmă de iepure, se apropie de tufiş, ér din tufiş iésă un godin sĕlbatic ca de un an, atât de aprópe de el, cât cu o puşcătură îl şi dobórĭ la pămênt. Bucuria lui! Face ce face şi-l duce acasă şi-l pune la fum. Dér câmpu-i cu ochĭ, pădurea cu urechĭ, nu trecù nicĭ o sĕptĕmână şi-i chiămat la lege la scaunul cel mare. Se mirà, că óre de ce-i chiămat? Dér cum ajunge acolo 'i se spune: Tu eştĭ Mihaiŭ Puşcaşul?

— Eu, Maria ta!

— Dér décă eştĭ puşcaş, nu scii tu, că în pădurea grofului nu e iertat sĕ puscĭ?

— Că n'am fost prin pădure....

— Dér porcul cel sĕlbatic de unde l'ai puşcat, din baltă?

Că técă, că pungă. Dă sĕ îndruge la minciunĭ, dér scaunul îl judecà la o sută bună glóbă şi la închisóre pe 14 ḑile.

Inchisórea o suferì cum biată o suferì, dér de unde sĕ dea suta? De asta nimenĭ nu-l întreba, ci în timp de 30 de ḑile trebuia sĕ ducă suta la groful acasă.

Vêndù decĭ un fênaţ scump şi duse suta la groful.

Acésta-i bună de capul meu, socotì Mihaiŭ Puşcaşul. O las în trăsnet puşcă.... Dér totuşĭ se mai

Iubileul de 25 anĭ
al societăţiĭ academice social-literare „România-Jună“.

VIENA, 16 Aprilie n. 1896.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

A trecut timp de un pătrar de secol, de când societatea „România-Jună“ concentrézĕ inimile tinere ale studenţilor dela şcólele superióre din Viena într'un loc, unde se cultivă focul idealelor, ce le impune un popor fiilor seĭ. Tóte cunoscinţele câştigate din acest isvor al adevĕrului, binelui şi frumosuluĭ din apus au fost desvoltate şi infiltrate în firea şi modul de gândire al tinĕrului român pe un fond adevĕrat românesc vreme de 25 de anĭ în acéstă societate, aşa că ea ajunge în fericita posiţiă de a-şĭ serba iubileul sĕu de 25 de anĭ, de când dă o formă românéscă culturei apusene în inimile fiilor poporuluĭ român, dând tot de-odată în chipul acesta direcţiune culturei românĕ, cultură démnă de calităţile şi insuşirile unui popor urmaş din gintea latină.

Cum şi cât de departe a ajuns acéstă societate în ajungerea înaltelor ei scopurĭ, timpul a dovedit'o şi o va dovedi şi în viitor.

Serbările iubileuluĭ, la carĭ a luat parte lume din mai tóte părţile, unde se află suflet românesc, au durat patru ḑile, luând un curs de un caracter adevĕrat românesc: animat, splendid şi impunĕtor.

Serata de cunoscinţă.

Deja din a treia ḑi de Pascĭ óspeţiĭ noştri începură a ne sosi în Viena, părăsind casă şi masă şi înfruntând obosela călĕtorieĭ pentru de a lua parte la festivităţile nóstre. Intêmpinările la gărĭ au durat în continuu până Joi cătră sĕră.

Joi în 9 Aprilie st. n. la 8 óre séra salónele „Kaiserhof“ străluciau în lumină şi podóbă. Comitetul în frunte cu neobositul d-l Dr. Sterie *Ciurcu* şi mulţĭ membri din societate aşteptau cu nerăbdare ivirea iubiţilor noştri óspeţĭ în sala cea mare, unde musica sta deja gata de a umple aerul de dulcile tonurĭ din melodiile române.

Abia au trecut câte-va clipe şi figura impunĕtóre şi demnă a d-luĭ prof. Nicolae *Teclu* apare deja în perspectiva decoraţiunilor acestor sălĭ, acompaniat fiind de gentila-i fiică şi de fiul dênsului. In scurt timp îĭ urmă d-l general *Cantilli*. După aceea sosiră representanţiĭ „Comitetului naţional al studenţilor“ din Bucurescĭ, în frunte cu d-l G. D. *Spineanu*, delegaţiĭ societăţiĭ „Tinerimea română“ din Bucurescĭ, delegaţiĭ studenţilor românĭ din Iaşĭ, Graz, Budapesta, Cluşiu şi Cernăuţĭ. Urmară stimatele familiĭ din colonia română din loc: D-l Dr. Aurel cavaler de *Onciul*, D-l Dr. Nico Dionis cavaler de *Preda*, D-na Aspasia *Popovici*, D-na *Popea* (din Brăila). D-na *Stătescu*, D-l Dr. Al. *Popa*, D-l Dr Florea *Lupu*, D-l şi D-na *Grigorovi*, D-l Ion *Micşescu*, D-l Dr. *Moldovan*, D-l Demetrie *Mihaiulescu*, D-l *Ilieş*, D-l E. W. *Strauss* etc. etc. toţĭ cu stimatele familiĭ, apoi mulţĭ oficerĭ românĭ din garnisóna Vieneĭ şi în fine întréga tinerime studiósă română din loc.

Nu dură mult timp, şi sălile erau pline şi toţĭ se vedeau perduţĭ în curentul uneĭ veselii, bogate în bucuriă şi plăcere.

D-l Dr. Sterie *Ciurcu* bineventă în terminĭ fórte călduroşĭ pe óspeţiĭ soţiţĭ în mijlocul nostru, apoi declară festivităţile de deschise. Musica intonă „Deşteptă-te Române“, căruia îi urmară un şir de piese frumóse românescĭ. Pe feţele tuturor puteaĭ ceti satisfacţiune, mulţămire, bucuriă şi mare veseliă în acéstă aléstă societate românéscă.

Câte sentimente indiscriptibile pătrundeau inima studentuluĭ român, care este silit sĕ-şĭ facă studiile în oceanul acesta de străinĭ, la auḑul melodiilor românescĭ şi la privirea atâtor Românĭ?! Câtă mulţămire în inima membrului din „România-Jună“, vĕḑĕnd atâta atenţiune din partea Românismuluĭ! Numai Ardélul, iubitul nostru Ardél, nu mai scie de voiă bună, căcĭ prin el fulgeră şi trăsnesce... Dér puserăm nĕcasul la o parte. Animaţia în petrecere era mare, feţele străluceau în veseliă, conversaţiunĭ viĭ şi pline de interes şi iubire. Veselia şi petrecerea culmina în aranjarea unuĭ dans, care dură până în ţărḑie nóptea.

Parastas.

Vinerĭ, 10 Aprilie st. n., la órele $10\frac{1}{2}$ a. m. se oficiă în biserica greco-orientală din loc un *parastas* în memoria membrilor rĕposaţĭ ai „României-June“, la care luară parte toţĭ óspeţiĭ din séra trecută în frunte cu D-l Nic. *Dumba*. Toţĭ membriĭ aveau insigniul societăţiĭ învĕlit în flor în tot decursul ceremoniei. Biserica cea frumósă în stil bisantin şi bogată în podóbe era plină de asistanţĭ şi decursul serviciuluĭ divin a fost evlavios şi impunĕtor.

După parastas óspeţiĭ au cercetat palatul şi museele imperiale, percurgĕnd cu acéstă ocasiune întreg „Ring“-ul, acéstă stradă admirabilă şi bogată în edificiĭ pompóse.

După prânḑ comun luat în salónele „Kaiserhof“, societatea óspeţilor cu membriĭ din „România-Jună“ apucă în grupurĭ mai micĭ spre Schönbrunn“, palatul de véră al caseĭ imperiale, pentru de a-l cerceta şi de a vedé grădina de animale, precum şi minunatele aleiurĭ din întinderea cea mare a aceşteĭ curţĭ domnescĭ. Cu tóte că o parte integrantă din farmecul, ce-l oferă vedereĭ aceste grădinĭ, cu tóte că straturile de florĭ şi verdéţă lipseau, totuşĭ óspeţiĭ noştri simţiră numaĭ o plăcere, plimbându-se timp de 3 óre prin aceste locurĭ. După aceea ne despărţirăm, cu gândul ca sĕ ne întêlnim érăşĭ la comers.

Comersul festiv.

Comersul a fost punctul cel mai strălucitor din întregul şir al festivităţilor. Prin acesta am nisuit de a aduce şi pe străinĭ în posiţiă, de a puté lua parte la serbările nóstre, carĭ într'adevĕr, ne-au surprins în mod tare plăcut, apărând în număr fórte mare.

Vinerĭ la 8 óre séra sala de bal dela „Ronacher“ strălucea în pompa uneĭ luminĭ, în care florile, decoraţiunile de verdéţă şi frunseţile architectorice caracteristice acesteĭ sălĭ se scăldau tóte într'un capriciu liber, dér armonios. Aprópe întréga colonia română a luat parte la acest comers şi mai tóte societăţile academice din Viena. Lipsa de mese şi de locurĭ mergea crescĕnd aşa că au trebuit sĕ se mai vîre mese pe unde s'a putut.

Damele au ocupat locurile de pe galeriă, formând astfel o frumósă şi splendidă cunună.

Preşedintele şi contrapuncţiĭ comersuluĭ aveau eşarpe tricolore. Cel dintâiŭ avea şi sabie, care îĭ servea spre conducere; de-asupra dênsului se afla acăţată de galeriă o formă de emblemă, pe al căreĭ câmp tricolor se aflau iniţialele *R J.* Acésta era încunjurată de o mare cunună de laurĭ, provĕḑută cu pantlicĭ marĭ tricolore. Inapoia meseĭ presidiale se afla musica luĭ E. W. Strauss, ér dinaintea ei era aşeḑat la mese un public peste 500 de persóne.

Nu peste mult timp apărŭ membrul în senatul imperial, D-l Nicolae *Dumba*, distinsul cetăţean, cunoscut în întréga Viena, care avŭ bunăvoinţa de a primi protectoratul acestuĭ comers, dênsul fŭ întâmpinat cu puternice strigăte de „se trăéscă“ şi de aplause prelungite. Tot asemenea şi celelalte celebrităţĭ: consulul român *Ghica*, generalul *Cantilli*, prof, dela acad. de comerciu şi preşedintele de onóre al comersuluĭ D-l Nic. *Teclu*, apoi profesorii de universitate, consilierul de curte *Ludwig*, *Schauta*, *Benedikt*, *Kaposi* ş. a.

Festivitatea cu programul eĭ special începŭ sub privirile cele graţióse ale frumóseĭ ghirlande de dame.

Preşedintele comersuluĭ D-l Dr. Ioan *Calinciuc* bineventă pe óspeţĭ prin o vorbire scurtă şi pĕtrunḑĕtóre, ţinută în limba română şi germană; deschide ast-fel comersul, după care se cântă cântecul „*Gaudeamus igitur*“, care fŭ condus de „cantor loci“ baritonistul *Traian Mureşianu* cu multă desteritate.

După acéstă introducere escelenta capelă luĭ *Eduard W. Strauss* umplŭ sala cu acordurĭ dulcĭ din ouvertura: „*Stefan cel Mare*“, opera eminentuluĭ compositor al baladeĭ „Mănăstirea de Argeş“ D-l *Iacob Mureşianu.*

Influinţa şi efectul, ce a avut acéstă ouvertură asupra publiculuĭ ascultător a fost colosal de mare. Deja primele acordurĭ, carĭ asemenea unor vocĭ dulcĭ-argintiĭ, seducĕtóre şi divine ale zînelor povestitóre din trecutul de mărire al Românuluĭ, aceste acordurĭ şópte te transpuneaŭ pe plaiurile şi pădurile, peste carĭ domnea ochiul cel aprig al mareluĭ Domn. Murmurul apelor şi şóptele pădurilor, carĭ se îngânau în adierea lină a zefiruluĭ, apoi drăgălaşul cântec jalnic din fluerul ciobanuluĭ şi peste tóte aceste atmosfera şi cerul senin, întrégă acea viéţă idilică din trecutul românismuluĭ o simţeaĭ adênc şi o vedeaĭ trecĕnd în tablourĭ viĭ prin fantasie, suscitate de divinele acordurĭ ale artistuluĭ nostru...

Tóte aceste însĕ nu rĕmâneau mult timp în seninătatea lor idilică: câmpul sĕ întuneca, pădurile vuiau, — zăngănitul lăncilor şi al zalelor grele, tropotul cailor, tóte aceste puneau în tremur întréga atmosferă, — o confusiă armonică de tonurĭ, carĭ minunat interpretau zăpăceala şi larma uneĭ lupte piept la piept cu paloşul, — şi la urmă din acéstă mare de tonurĭ încetul cu încetul reeşea tot mai curat, mai înălţător, mai imposant un marş eroic: marşul armieĭ române.

Un vifor de aplause întêmpină acéstă piesă de valore, fără îndoială a celuĭ mai mare talent român de musică de acéstă categoriă.

După acéstă într'adevĕr sublimă piesă, urmă bineventarea óspeţilor de onóre (a onoraţiorilor şi societăţilor) din partea d-luĭ Dr. Aurel cav. *de Onciul*, care salută totdeodată în mijlocul nostru presenţa comisaruluĭ suprem de poliţie Thoma.

Cel mai sĕrbătoresc moment al comersuluĭ a fost acela, când după un toast plin de avênt ţinut pentru Majestatea Sa împĕratul nostru *Francisc Iosif I.* de preşedintele comersuluĭ, se frecă un salamandru, după care musica intonă imnul poporal.

Intreg publicul se sculă în picióre, erupênd în prelungite strigăte de „sĕ trăiască“ la auḑul imnuluĭ, ér gentilele dame în tot decursul imnuluĭ fâlfâiau batistele lor în aer. Strigătelor de urare le puse capĕt marşul: „Hoch Habsburg“, care fŭ esecutat fórte precis de capela cea numĕrósă.

Se compuse o depeşă, care fŭ cetită în public şi subsemnată de conducĕtoriĭ comersuluĭ, prin care i-se aduce la picióele M. Sale omagiile nóstre. Depeşa a fost imediat espedată la palat.

Mare entusiasm produse apoi însufleţita vorbire a d-luĭ Drnd. Alexandru *Vajda* pentru MM. LL. regele *Carol I.* şi regina *Elisabeta*. Strigătele de „Ura!“ şi aplausele furtunóse păreau a nu se mai sfîrşi. Musica cântă imnul regal, care fŭ ascultat stând în picióre, şi căruia îi urma un puternic şi májestos „Deşteptă-te Române“. încât tremura tótă sala.

Urmă apoi cetirea locurilor de espedare ale telegramelor sosite în numĕr de aprópe 200, carĭ au fost trimise din tóte părţile şi tóte oraşele mai însemnate din ţĕrile Europeĭ.

Nóptea târḑiu urmă un lung şir de toaste.

---

socotĭ, că pe hotar póte merge, şi érăşĭ prinse a umbla cu puşca. Dér acasă sĕrăcia începea a-'şĭ arăta ghiarĕle.

Odată vine Mihaiŭ voios acasă dela vênat. Dóră vênase ceva? Ba! Dér se întêlnise cu Miron faurul, care îşĭ avea casa pe o uliţă dosnică şi peste mână pentru măestria luĭ. Decĭ ḑise ca în glumă cătră Mihaiŭ: Mĕĭ Mihaiŭ, haĭ sĕ facem schimb, dă-mĭ casa ta că-ţĭ dau pe a mea şi-ţĭ mai dau ceva adaus; ţie-ţĭ e tot una în care uliţă şeḑĭ, dér eu, cu măestria mea, stau rĕu unde stau.

— Ce-mĭ daĭ adaus? întrebă Mihaiŭ.

— Ce sĕ-ţĭ dau?

— Sĕ-mĭ daĭ douĕ sute bune.

— Ba douĕ nu-ţĭ voiŭ da, dér 150 fl. îţĭ dau!

— Adă mâna, şi noroc sĕ dee Dumneḑeu!.

Şi dĕdură mâna şi merseră la notareş de făcŭ contractele şi beură aldămaşul şi primi 150 fl. Când venĭ acasă, spuse muieriĭ despre târgul cel bun şi arătă atâta hăram de ban. Ea se bucură la vederea banilor şi prinseră la traĭ bun şi-şĭ cumpĕră haine alese şi se mutară în casa faurului Miron, ér. faurul în casa lor.

E mai bine aci — se mângâia Mihaiŭ, grădina-i mai mare şi nu suntem tot în toiul lumeĭ. cum eram, când eram în piéţă.

Dér alt-cum sta lucrul. Casa ce 'i-o dete faurul era veche, mai numai varul şi curăţenia făuriţeĭ o mai ţinea în sus, apoi nicĭ era grajd nicĭ şură numai cotecior pentru porcĭ. Dér luĭ Mihaiŭ nicĭ nu-i erau de lipsă grajdurĭ şi şurĭ, chiar şi coteţul îi era de prisos, că „*n'avea noroc de nimic*“, aşa ḑicea el. Dér, ce-i drept ii drept, grădina era mare şi aprópe de vale. Casa, ce o dĕdŭ însĕ el faurului, era casă gădzăcéscă, cu odăi marĭ, cu tindă mare, cu pivniţă, cu grajdurĭ, şurĭ, fântână, coteţe şi era în fruntea piaţuluĭ; ér grădina se părea, ce-i drept, mai mică, că era plină de *olete*, pe când ceea îi păré mai mare, că era gólă.

Până 'n primăvéră gâtă banii, ce-i căpătase adaus din schimbul caseĭ, ér loc avea puţin şi la lucrul pămêntuluĭ nu punea mâna de loc. Decĭ, cât biată de loc mai avea, îl dete 'n parte, cel de cucuruz, ér cel de fênaţ şi de grâu îl dĕdŭ în arĕndă, un loc cu 5 fl., altul cu 8 fl., şi banii care cum îi căpăta, îi şi toca.

Dér trebuia sĕ se pună la ceva lucru. Ii plesnĭ prin minte, că el are cap bun, ar puté învĕţa bărdăşitul. — „Bărdaşii sunt tot cu banu 'n mână“, ḑicea Mihaiŭ, decĭ se puse şi, cam dĕdŭ un fênaţ în arĕndă, îşĭ cumpĕră sĕcurĭ, ferestrău şi douĕ copciĭ, cu carĭ prind lemne de capră, când cioplesc. Astfel întrarmat cu unelte de bărdaş, mergea şi ciuplea cu meşterii.

Meşterii, veḑĭ bine, au lipsă de multe felurĭ de ómenĭ, că pe ceĭ ce nu sciu ciopli bine, îi pun de taie cu spata, de cioplesc din întreg şi-i folosesc la ridicăturĭ. Astfel Mihaiŭ Puşcaşul lăsă puşca 'n cuiŭ lângă césul cel cu cuc şi mergea cu uneltele în spate fălos, că el e meşter.

Sciut lucru este, că meşteriĭ noştri maĭ cu nimica s'aleg din lucrul cu barda, dér trăesc bine cel puţin. Că stăpânul, ba care lucră, le dă vinars de 3—4 orĭ pe ḑi, apoi le dă mâncare bună, ca sĕ-i lucre omenesce şi le mai dă şi banĭ, ér ei banii îi bĕu Dumineca şi în sĕrbătorĭ şi când vine iérna, se treḑesc cu uneltele tocite, cu hainele tóte sdrenţe şi cu podul gol, vorba êluia:

Nicĭ la şură nu-i strinsură
Cât se iee-un puiŭ în gură,
In cămară-i ca şi-afară,
In podlaş
Ca-'n inimaş,
Prin pod poţĭ umbla desculţă
Că nu ţi-i 'mpunge 'n grăunţe!

Aşa fŭ şi la Mihaiŭ, când venĭ iérna; dér era gras, că-'l îngrăşase traiul cel bun şi beutura cea multă, ce o băgase 'n el, cât fŭ véra de mare.

D-l Dr. Nicolae Comşa vorbi pentru protectoratul comersului şi membrul fundator al societăţei d-l Nic. *Dumba*, ér d-l stud. med. Tiru *Perţia* pentru „alma mater". D-l stud. techn. T. *Popovicĭ* mulţămesce óspeţilor, carĭ au venit în număr atât de mare sĕ ia parte la festivităţĭ şi în special óspeţilor românĭ.

D-l Drd. Ionel *Capşa* toastéză în onórea damelor şi-le mulţămesce pentru presenţa sa la comers.

Aplause şi strigăte de „sĕ trăiască" au însoţit în tot decursul lor aceste vorbirĭ. După fiesce-care toast musica esecuta o piesă, care a fost mai totdéuna românéscă.

Incepe apoi un şir lung de rĕspunsurĭ la aceste toaste.

D-l Nic. *Dumba* mulţămesce în terminĭ precişĭ şi bine simţiţĭ pentru onórea şi încrederea pusă în dênsul cu acéstă ocasiune, şi ḑice apoi între altele, că dênsul „mai mult pentru aceea păstréză atâta stimă şi consideraţiune faţă de „România-Jună", fiind-că acéstă societate ţine şi-şĭ păstréză idealele, de carĭ e condusă, tocmai într'un timp, care te face sĕ te abaţĭ tot mai mult dela ideale". Indémnă şi sfătuesce tinerimea, ca sĕ ţină şi de aci înainte cu jertfă şi sfinţenie la idealele ei.

O dróie de aplause şi strigăte de urare urmă pe distinsul vorbitor.

Prof. de psichiatrie dela universitatea din loc, d-l *Benedikt*, vorbi despre poporul român, ca popor de cultură, despre alesele luĭ însuşirĭ, carĭ îl fac atât de accesibil pentru cultură; ḑise, că el „cunósce pe Român dela esamene, cu care ocasiă s'a nisuit a pĕtrunde în individualitatea fireĭ luĭ", ne prevede un viitor cultural înfloritor pe basa acestor scurte dér profunde şi precise cercetărĭ, carĭ le-a făcut dênsul în acéstă direcţiune. (Vii şi prelungite aplause.) Ridică în fine paharul în sănĕtatea şi înflorirea Românilor, fără deosebire de secs. Prelungite aplause şi strigăte de „sĕ trăéscă".

Urméză după aceea vorbirile representanţilor diferitelor societăţĭ academice studenţescĭ, atât române, cât şi străine. Anume d-l *Manolescu* vorbesce în numele „Tinerime română" din Bucurescĭ, D-l *Tamara* în numele „comitetuluĭ naţional al studenţilor" din Bucurescĭ, declamând ca adaus la vorbire „Deşteptarea Romănieĭ", care avŭ un deosebit efect; vorbesce apoi D-l *Ballanescu* în numele societăţeĭ „Unirea" din Bucurescĭ, D-l *Răscan* în numele tinerimeĭ din Iaşĭ, D-l baron *Vasilco* în numele societăţiĭ „Junimea" din Cernăuţĭ, D-l Victor *Branisce* în numele societăţiĭ „Petru Maior", D-l *Vlad* în numele tinerimeĭ din Dudapesta, D-l *Ciortea* în numele tinerimeĭ din Clujiu, D-l *Harling* în numele tinerimeĭ şi societăţeĭ „Carmen Sylva" din Graz.

Vorbesc după acea delegaţiĭ societăţilor academice din loc: „Germania" (Germânĭ), „Tatrau" (Slovacĭ), „Zvon'mir" (Croaţĭ), „Zora" (Sêrbĭ), „Slovenya" (Slovenĭ), „Balcau" (Bulgarĭ) şi „Hellas" (Grecĭ). Aceste vorbirĭ s'au ţinut din partea oratoruluĭ dela „Zvonimir" în limba italiană, dela „Slovenya" în limba latină, dela „Hellas" în limba germană, ér toţĭ ceilalţĭ în limba lor mamă. Vorbirile au fost ascultate cu încordată atenţiune şi au fost de multe-orĭ întrerupte de vii aplause.

După terminarea acestuĭ lung şir de toaste, urmă intonarea cânteculuĭ „O du alte Burschenherrlichkeit"; căruia îi urmă un marş românesc.

Imediat după aceea preşedintele comersuluĭ D-l Dr. I. *Calinciuc*, care cu o admirabilă dibăciă şi tact a condus întregul comers, închide festivitatea la órele 1 nóptea.

Animaţia şi veselia publiculuĭ a stat în tot decursul comersuluĭ pe nivoul cel mai înalt, aşa încât chiar după închidere sala rĕmăsese tot plină de óspeţĭ, carĭ în mod confidenţial continuară acéstă plăcută petrecere studenţéscă în cea mai mare voiă bună până în ḑorĭ de ḑi.

Pe de altă parte damele, faţă de carĭ ar fi trebuit şi trebue sĕ avem consideraţiunĭ atât de marĭ cu astfel de ocasiunĭ, au asistat până la finea comersuluĭ, formând pe galeriă ghirlanda aceea splendidă, care a impus atât de mult străinilor, în cât ei, vorbind, nu s'au putut stăpâni de a nu da espresiune admiraţiuneĭ lor faţă de acéstă încântătóre cunună de florĭ române, carĭ au dat atâta farmec întregeĭ festivităţĭ studenţescĭ. Pe mine însu-mĭ nu mĕ lasă inima, de a nu aminti numele acestor gingaşe floricele: D-şóra *Aurelia Mihailescu*, D-şórele *Lucia* şi *Zoe Popovicĭ*, D-şórele *Miţi* şi *Ema Micşescu*, D-şóra *Paula Smeu*, D-şóra *Popea*, D-şóra *Risu*, D-şóra *Botoşan* şi alte multe, încântătóre, carĭ au contribuit la ridicarea nimbuluĭ comersuluĭ, dimpreună cu o mulţime de dame din societatea înaltă parte din coloniă, parte din lumea română.

Pentru comers s'au făcut programe, pe carĭ a fost tipărit textul cântărilor. Acestea au fost împărţite la participanţĭ şi aveau nota caracteristică: la un colţ îndoit tricolorul naţional, care a impus atât de mult óspeţilor.

Cornel Comanescu,
stud. techn.

Ce-ĭ consciinţa naţională?

Étă cum rĕspunde la întrebarea acéstă gazeta poporală din Cernăuţĭ *„Deşteptarea"*:

Consciinţa naţională este, ca sĕ te scii cine escĭ şi de unde de tragĭ, şi apoi sĕ staĭ morţiş pe limba ta şi sĕ o vorbescĭ cu drag orĭ şi unde şi orĭ şi cu cine.

Décă-'s Român, apoi trebue sĕ sciu, că mĕ trag dela Romanĭ, dela poporul acela, ce a fost cel mai vestit, apoi am sĕ-mĭ cinstesc limba asta Românéscă, vorbind într'însa orĭ şi când şi orĭ şi unde. Decĭ ceĭ ce au venit în ţéra mea, aceia au sĕ se dee după mine şi sĕ vorbéscă cu mine în limba mea şi nu am eu a mĕ da după dênşiĭ şi o vorbi în limba lor.

Nouĕ Romănilor ne şi ḑic mămăligarĭ, şi de ce? De aceea, pentru-că tot lăsăm dintr'al nostru şi ne luăm după ceĭ străinĭ.

Décă vreĭ tu, mĕĭ Romăne, sĕ arĕţĭ în faţa lumiĭ, că aĭ consciinţă naţională, apoi orĭ de unde aĭ fi, n'aĭ sĕ vorbescĭ decât numai romănesce orĭ şi unde aĭ fi şi cu orĭ şi cu cine ţi-aĭ da faţa, adecă numai în limba, în care te-a născut şi te-a desmerdat maică-ta.

Şi ţine minte, că nicĭ căpitanul la căpitaniĕ, nicĭ judecătorul la judecetoriĕ, nicĭ altul careva n'are sĕ te siléscă a vorbi în altă limbă, decât în limba ta.

Éră în casa ta cauta, de vorbesce atât cu femeia ta, cât şi cu copiiĭ tĕĭ şi cu hargaţiĭ tĕĭ tot numai romănesce cât veĭ trăi; aşa se va cunósce că aĭ ceea-ce se chiamă *consciinţă naţională*, adecă că-ţĭ cinstescĭ, limba şi neamul romănesc, din care te tragĭ.

Insemnătatea istorieĭ naţionale.

Cuvênt introductiv la cursul de Istorie Naţională,

rostit în 24 Noemvre 1843 la Academia Michăileană*) de **Michail Cogălniceanu.**

(Fine).

O sută de anĭ după Christos, întêlnim pe Decebal, cel mai însemnat Rigă barbar, care a fost vre-odată mai mĕreţ, mai vrednic de a fi pe tronul Romeĭ, de cât mişeiĭ urmaşĭ aĭ luĭ August, în adevĕr, acest Decebal merita atât de puţin numele de barbar cât şi orĭ-ce alt barbar mare, care doresce a-şĭ civilisa ţéra. „Este barbar, ḑice d. Saint-Marc Girardin, acela care sub Domiţian, biruitor legiónelor romane, cerea ca împĕratul în loc de bir sĕ-ĭ trimétă meşterĭ şi lucrătorĭ de tot felul, atât în artele rĕsboiuluĭ precum şi în acele ale păciĭ? Este un barbar acela care, înainte de a începe rĕsboiul împotriva Romanilor, căuta până în fundul Asieĭ alianţa unuĭ alt duşman al Romeĭ, al Rigăĭ Parţilor?" Până acolo se întindea politica acestuĭ bărbat însemnat. Insĕ, un erou mai mare se pornesce asupra luĭ, Decebal trebue sĕ se plece, patria i-se supune, şi nevroind a o vedea róbă el, care o ţinuse slobodă şi măndră, care lua bir de la domnitoriĭ lumiĭ, îşĭ dă singur mórtea şi scapă de a figura în triumful luĭ Traian, singurul împĕrat păgân, pe care din pricina virtuţilor sale, Creştiniĭ l'au pus în raiŭ. Aşa, domnilor meĭ, se sfîrşeşte rĕsboiul Dacilor, una din epocele cele mai importante din istoria Romeĭ...

Trece o sută de anĭ şi patria nóstră, schimbată în coloniă romană, începe a se face teatrul unde sórtea Imperieĭ se hotăresce de cătră barbarĭ; la Dunăre este lupta între barbariă şi civilisaţiă. Alanĭ, Avarĭ, Gepizĭ, Goţĭ, Hunĭ, Lombarzĭ, Bulgarĭ, pe toţĭ aceştia îi vedem trecênd şi petrecênd prin ţĕrile nóstre, sfîşiind una după alta imperia Cesarilor, risipind'o în urmă de tot, şi prefăcênd, în sfârşit, faţa Europeĭ. Istoria tuturor acestor popóre barbare, care este lipită cu începutul tuturor naţiilor nóuĕ, ar rĕmânea întunecată, décă nu s'ar desluşi prin istoria românéscă.

In vremile moderne érăşĭ vedem Moldavia şi Valahia menite ca şi în timpul de demult a fi locul luptelor celor mai sângeróse. Ungurii, Poloniĭ au hotărît aicea cea mai mare parte a rĕsbóielor lor cu Turcia. Subt zidurile Hotinuluĭ, Sobieţki câştigă reputaţia militară, care pe urmă îl chiamă pe tronul Iagelonilor. Imperialiştiĭ, moştenitoriĭ Ungurilor, culeg érăşĭ în ţĕrile nóstre cele maĭ frumóse trofee asupra Osmanilor. Vine începutul véculuĭ al opt-spreḑecelea şi Moldova vede figura cea mai mărĕţă din tóte, a luĭ Petru cel Mare. De atuncia mai tóte biruinţele Rusieĭ asupra Turcieĭ se câştigă în principaturĭ; bătăliile, tractaturile, generaliĭ isbânditorĭ a acesteĭ puterĭ pórtă nume de locurĭ românescĭ. Nimenĭ dér, nu póte tăgădui interesul universal al uneĭ istoriĭ, care ne înfăţişéză nisce întêmplărĭ aşa de importante, nisce bărbaţĭ aşa de străluciţĭ, nisce naţiĭ aşa de numeróse şi de deosebite, carĭ tóte pe pĕmêntul patrieĭ nóstre au lăsat urme de trecerea lor, monumente de esistenţa, ce au avut, bine-cuvêntărĭ séu blăstemurĭ; unele şi altele meritate prin facerile de bine séu prin rĕutăţile, ce ne-au lăsat.

Décă e aşa de interesantă istoria, e însĕ şi fórte greu de scris. Cerinţele istoriculuĭ sunt fórte marĭ. In primul rênd trebue sĕ aibă talent. Acésta nu e îndestulător; trebue sĕ posédă isvóre vrednice de credare, lucru, care lipsesce aprópe cu totul pentru istoria Românilor. In al treilea rênd, sĕ fiă nepărtinitor. Acésta e o mare greutate, căcĭ absolut nepărtinitor nu se póte: în Tucidide vedem un Atenian, în Titu Liviu un Roman.

Cogălniceanu declară, că el se va arăta Român, însĕ nu va exagera, nu va urma şcóla istorică ardeleană, care mergea până a trece ca fapte ale istorieĭ Românilor cele petrecute la Roma de la Romulus până la căderea imperiuluĭ. El îndémnă pe toţĭ a se feri de acéstă „maniă", „căcĭ sĕ ne scoborîm din Ercul, décă vom fi mişeĭ, lumea tot de mişeĭ ne va ţinea".

Inainte de a sfîrşi, daţi-mĭ voiă domnilor meĭ, sĕ chiem luarea vóstră aminte asupra cursuluĭ meu. Décă Greciĭ au căḑut odată sub jugul luĭ Filip şi în urmă sub jugul Romanilor, este pentru că au voit sĕ fiă Plateanĭ, Tebanĭ, Atenianĭ, Spartanĭ şi nu Helenĭ; tot aşa şi strămoşiĭ noştri au voit sĕ fim Ardelenĭ, Muntenĭ, Moldovenĭ şi nu Românĭ; rare-orĭ ei au venit sĕ

De primăvéra până tómna târḑiu căpĕta în tótă Dumineca câte 2—3 fl., dér cum îi căpĕta, aşa se duceau, mai pe bucate la femeiă şi copii, pe tutun şi vinars Dumineca şi 'n sĕrbătorĭ.

Fiind lucrul aşa, mai vêndŭ un loc, sĕ-şĭ cumpere haine căldурóse şi purcel de Crăciun şi ceva bucate. Acu-i mai rĕmaseră dóuĕ locurĭ marĭ şi frumóse, carĭ, ḑicea el, nu le-a da cu nicĭ un preţ. Dér nu se ţinŭ de vorbă, că colo pe la Anul nou vêndŭ unul şi din acelea şi trăi ḑile albe cu baniĭ ce-i căpĕtă şi umbla la vênat, ér cucu-i tot cânta „cucu!" „cucu!"

Colo după Bobotéză îi vine vestea sĕ mérgă la Prăbuşita, că socru-s'o trage de mórte. Acum banĭ avea, haine bune avea, că-'şĭ vênduse un loc, decĭ se pune şi-şĭ ia un cărăuş cu sanie cu caĭ şi-şĭ încarcă femeia şi copiĭ pe sanie şi hi la Prăbuşita!

Intr'adevĕr, că socrul sĕu era rĕu bolnav, dér totuşĭ puteŭ bine grăi; decĭ îi ḑise, după ce-'l vĕḑŭ lângă patul luĭ: Dragul meu ginere, eu póte c'oi muri, că-'s bĕtrân şi slab. Dér ĕtă-ţĭ spun, ţie ţi-se cuvine parte din moşia mea, parte pentru Melania, acea parte tu sĕ nu o vinḑĭ, ci o ţine, că aĭ copiĭ mulţĭ şi mai poţĭ avé dela Dumneḑeu; pe uniĭ îi veĭ aşeḑă acolo, ér pe alţiĭ îi veĭ aduce aicĭ. Aicĭ nu-i rĕu, pentru omul harnic că avem pădure sătéscă, de nu trebue sĕ cumpărăm lemne, avem sărătură şi păşunat mult şi bun, şi omul harnic aci póte ţiné uşor vite multe şi bune; decĭ nu vinde ḑestrea Melanieĭ, că pĕmêntul nu cresce, dér ómeniĭ se înmulţesc.

— Nu voiŭ vinde-o socrule.

Şeḑură ei câteva ḑile prin Prăbuşita, apoi veniră acasă. Dér nu trecură 2—3 sĕptĕmânĭ şi le veni veste sĕ mérgă la îngropăciunea moşneagului. Şi s'au dus atât Mihaiŭ, cât şi Melania cu dróia cea de copii cu tot. Şi îngropară pe moşnegul, apoi împărţiră cele rĕmase după el, că Melania mai avea treĭ fraţĭ şi o soră, toţĭ aşeḑaţĭ, dér neîmpărţiţĭ.

Acum se împărţiră ei, luĭ Mihaiŭ 'i se veni din împărţania dóuĕ locurĭ ce de cincĭ carĕ de cucuruz amĕndóuĕ şi un fênaţ ca de 8 carĕ de fên, apoi parte din casă şi grădină şi o vacă cu viţel. Tot câte atâta căpĕtă fiă-care din cele rĕmase de moşnegul, că fusese gazdă şi el.

Dér un frate de-a Melanieĭ era cojocar, acela ḑise cătră Mihaiŭ: Mĕ, cumnate, aci aĭ o lécă de moşiă, acolo la voi încă aĭ o lécă şi în dóuĕ locurĭ e greu de purtat găzdăşagul. Uite, eu sunt cojocar, aci-i satul mai mărginaş nu-i aşa în dricul şesuluĭ, ca la voi, apoi nicĭ nu aveau tĕrgurĭ ca voi, haĭ facem noi un tĕrg: dă-mĭ tu casa cu grădina şi cu locul ce-'l mai aĭ la voi şi eu iţĭ dau tótă partea mea de moşiă de aci, cu partea din casă şi grădină şi cu vacă cu tot.

Mihaiŭ nu mult se gândi şi făcŭ tĕrg cu cumnatul sĕu cu cojocarul, care se mută la noi în sat şi se făcŭ gazdă şi fruntaş, ér Mihaiŭ Puşcaşul se mută în Prăbuşita, unde s'a şi prăbuşit de tot, că vinars şi p'acolo este, ér fără muncă nicĭ acolo nu maĭ cresc bucatele şi nu se ţin vitele. Când eşia din sat l'a apucat o jele şi prinse a cânta:

La toţĭ li-a cântat cucul
Numai mie gangurul
Sĕ mĕ duc sĕ-mĭ las satul;
La toţĭ li-a cântat mierla
Numai mie pupăza,
Sĕ mĕ duc sĕ-mĭ las casa.

Şi şi-a lăsat satul şi s'a dus şi dus e până 'n ḑiua de adĭ. Nu se mai arată p'aicĭ. Cine scie pe unde-i mai căută cucul! Spun ómeniĭ, că-i rĕu străbătut, n'are nimic, tot a vêndut ce numai a avut preţ, ér acum trăesce ca botaş, adecă mână vitele negustorilor dela un tĕrg la altul ḑi şi nópte, iérna véra-i tot pe drum, dela un tĕrg la altul, ér Melania-i găzdóe nu sciu la cine acolo 'n Prăbuşita, că copiĭ toţĭ îi sunt acum

se privéscă între dênșii ca o singură și aceiași nație; în neunirea lor dér trebue sĕ vedem isvorul tuturor nenorocirilor trecute a căror urme încă până astădĭ sunt vii pe pământul nostru. Departe de a fi părtinitorul unui sentiment de ură cătră celelalte părțĭ a neamului meu, eu privesc ca patria mea tótă acea întindere de loc, unde se vorbesce românesce, și ca istoriă națională, istoria Moldovei întregĭ înainte de sfășierea ei, a Valahiei și a fraților din Transilvania. Acéstă istoriă este obiectul cursului meu. Intindêndu-mĕ, cum se înțelege de la sine, mai mult asupra întâmplărilor Moldaviei, nu voiŭ trece sub tăcere și faptele vrednice de însemnat a celorlalte părțĭ a Daciei, și mai ales a Românilor din Valahia, cu carĭ suntem frațĭ și de cruce și de sânge și de limbă și de legĭ. Prin urmare, vĕ rog sĕ însemnațĭ, că eu nu voiŭ descrie faptele deosebit după anĭ și ḑile, ci într'un chip colectiv...

Istoria Românilor, ca și a tuturor națiilor moderne, se împarte în istoriă veche, de mijloc și nouĕ; fiă-care din aceste se împarte în mai multe perióde, carĭ tóte încep cu vre-o epocă însemnată. Nu vĕ voiŭ vorbi de cât de împărțéla principală.

Istoria veche se începe de la cele întâi timpurĭ istorice ale Daciei, și merge până la întemeiarea staturilor Valahiei (1290) și Moldaviei (1350).

Cu formarea principaturilor se începe istoria de mijloc, și se sfârșeşte cu desĕvârșita lor cădere sub domnii fanarioțĭ (1716). Acéstă parte a istoriei este adevĕrata istoriă a Românilor.

Istoria nouĕ se începe cu veacul cel mai cumplit, care vre-odată a apăsat țĕrile nóstre. Tóte elementele de naționalitate și de patriotism sunt de mult perdute! legile fundamentale ale țĕrei se calcă în picióre; adunările obștești, sub nume de Divanurĭ, se fac numai nisce formalitățĭ fără interes. O aristocrațiă ignorantă, sprijinită de Pórtă și de cler, pe de o parte ține în lanțurĭ un popor de mai mult de douĕ milióne de ómenĭ, éră pe de alta se face stavilă chiar binelui, ce unii din domnii fanarioțĭ voesc a face; driturile țĕrei, carĭ din carĭ se silesce sĕ le vêndă mai cu mic preț și mai de grabă! isvórele de înavuțire publică se întrebuințéză numai la folosul unor familii privilegiate. Moldavia se sfâșiă în trei părțĭ, Valachia este încunjurată cu cetățĭ turcești, zidite pe pământul ei. Fără ajutor dinlăuntru, Românii scapă tóte prilejurile de mântuire; și, în vreme când tóte popórele Europei înaintéză spre o mai sdravănă întemeiere din lăuntru și din afară, noi, cu aceeași repeḑime, ne apropiem de peire. Revoluția francesă, sguduind Europa până în cele mai adâncĭ ale sale temelii, sĕ resimți și între Românĭ; unii dintre ei se pun în comunicațiă cu directorul frances; dér prea multe țĕrĭ, prea multe stavile împedecă orĭ-ce bună ispravă. Pe urmă, biruitorul de la Marengo, în espediția sa în Egipt, voind a da trébă Turcilor, trimite emisarĭ în Valachia și Moldova, ca sĕ formeze partisanĭ ideilor nouĕ; generosul Rigas, măgulindu-se cu făgăduințele lui Bonaparte, se face propovăduitorul slobodeniei; oprit în întreprinderea sa, el se dă călăilor de la Belgrad și móre pentru patriă. Dér mórtea sa nu rĕmâne neroditóre; și ea este menită sĕ pregătéscă regenerația nóstră; mórtea lui Rigas de o parte, apăsările nesuferite ale tiranilor de altă parte, ideile veacului, carĭ de și încet, dér tot începuseră a pĕtrunde între Românĭ, scrierile lui Petru Maior și ale altor bărbațĭ patrioțĭ, contactul cu armiile rusescĭ, ce au ocupat Principatele de la1806 și 1812, tóte aceste pregătesc întâmplările de la 1821. In vremea când în Moldova Eteria isbucneşte și chiamă la slobodeniă nu numai pe Grecĭ, dér pe tóte popórele creștine, carĭ gemeau sub jugul Turciei, Tudor Vladimirescu ridică pe de altă parte în Valachia stégul național, vestind Românilor, că vremea venise pentru ca éră sĕ scuture stăpânirea străinilor, sĕ depărteze abuzurile, carĭ o rodeau, și sĕ dobândéscă guvern național întemeiat pe o Șartă[1]) liberală. Pornirile și ale lui Ipsilanti și ale lui Vladimirescu au un rĕu sfârșit; déră, cu tóte aceste, resultatele lor pentru noi sunt nemăsurate. Intâmplărilor de la 1821 suntem datorĭ cu orĭ-ce preț propășire ce am făcut de atuncĭ, căcĭ ele ne-au deșteptat duhul național ce era adormit cu totul. De atuncĭ multe împrejurărĭ din afară ne vin în ajutor; Curtea protectóre[2]) ca o rĕsplată pentru jertfele, ce Românii i-au făcut de la Petru cel Mare până la pacea de la Adrianopol, simțesce o îngrijire adevĕrată pentru sórtea nóstră; și, deși încă romanismul nu triumfă, cum ḑice d. Aron,[3]) totușĭ esistența politică începe a ni-se așeḑa pe temeiurĭ marĭ statornice. In urma multor pătimirĭ, multor nenorocirĭ, un orisonte mai senin ni-se arată; pacea de la Adrianopol se încheiă între Rusia și Turcia, și driturĭ perdute de vécurĭ ni-se întorc înapoi. Kiselef, un nume, pe care Românii nu trebue sĕ-l rostéscă de cât cu regenerația patriei, cu punerea în lucrare a pravilelor menite sĕ ne facă o nație, până la împlinirea celei mai marĭ făgăduințe, până la cea mai temeinică încheḑășluire a naționalitații nóstre, adecă numirea de domnĭ pământenĭ, și pe viĕță, pe tronurile Moldaviei și Valachiei.

Până aicĭ, domnilor mei, vine istoria ce am sĕ vĕ înfățișez. Sprijinul cel mai temeinic, ca sĕ pot ajunge la țelul dorit, îl aștept de la indulgența d-vóstră și de la nădejdea măgulitóre, că prin prelecțiile mele voiŭ putea deștepta în d-vóstră un duh de unire mai de aprópe între tóte ramurile neamului românesc, și un interes mai viu pentru nație și patriă. Acésta mi-ar fi cea mai scumpă rĕsplătire și cea mai bună îmbărbătare în trudnicul meu drum.

Intr'o asemenea istoriă, care cuprinde atâtea timpurĭ și atâtea locurĭ, chiar cu cea mai mare luare aminte, trebue sĕ fac greșelĭ; orĭ-cine însĕ va bine-voi a-mĕ asculta ceva, va însemna că ele se vor întâmpla din lipsa cunoscințelor și nicĭ de cum din rea voință séu cu vre-un scop ascuns. In înfățișarea întâmplărilor, carĭ sunt aprópe de noi, voiŭ fi cu cea mai neadormită priveghiere, mărginindu-mĕ a vĕ arăta numai faptele împlinite, fără a voi a vĕ descoperi și țelurile ascunse... Noi n'am ajuns încă așa departe ca sĕ putem trata cu nepărtinire istoria contimporană; acésta este tréba viitorimii; Dumneḑeu déră sĕ mĕ feréscă de a voi a mĕ pune censorul convieţuitorilor mei, judecându-le séu criticându-le purtarea și faptele.

[1]) Șartă=charta, adecă constituțiune, după numirea dată primei constituțiunĭ englese, magna charta libertatum (1215).

[2]) Curtea protectoare=Rusia.

[3]) Aron Florian, autorul unei broșurĭ: Patria, patriotul, patriotismul și al altor scrierĭ istorice.

Curs de îngrijitóre.

In 1 Maiŭ a. c. st. n. se va deschide la „Asilul de copii gr. cat. din Blașiu“ un curs de 6 sĕptĕmânĭ pentru pregătirea și provederea cu diplome de cualificațiune a acelor candidate, carĭ doresc, sĕ fiă aplicate ca îngrijitóre (bone, doice) la asilele de vară. Candidatele, carĭ doresc, sĕ fiă primite la acest curs, trebue sĕ se insinue în scris orĭ verbal până în 30 April a. c. și au sĕ producă următórele documente:

1. Atestat matricular de botez, din care sĕ apară, că au etatea prescrisă (18—40 anĭ).

2. Atestat de moralitate dela antistia comunală, vidimat și de parochul confesiunii, căreia aparțin.

3. Sĕ dovedéscă, că sciu cel puțin ceti și scrie, că vorbesc și limba maghiară și că sunt deplin sănĕtóse.

Soțiile, vĕduvele și orfanele învĕțătorilor vor fi preferite.

Blașiu din ședința senatului „Asilului gr. cat. de copii“ ținută la 6 April 1896.

Ioan F. Negruț,
președinte.

Musica corală în armata română.

In România se fac încercărĭ pentru de-a introduce corurile vocale în armată. Resultatele de până acum, după cum spune *„România musicală“*, sunt fórte mulțămitóre. Ĕtă ce scrie numita fóiă:

S'a reușit pe deplin cu încercarea făcută pentru introducerea musicei corale în armată. S'a dovedit și cu acéstă ocasiă că Românul fiă chiar luat soldat din mijlocul satelor, dela córnele plugului, are aptitudinĭ de a intona și póte deveni capabil sĕ cânte în corurĭ, în armonie, în ansamblu când, se înțelege, este pregătit în acest scop, când 'i se dă óre-care instrucțiă musicală, orĭ cât de elementară.

Ce folositor ar fi, când ideia acésta de a-se înființa corurĭ, care sperăm, că se va adopta în curênd în tótă armata, s'ar puté înrădĕcina și în obiceiurile sătenilor, ca în loc sĕ-șĭ petrécă sĕrbătorile chefuind la cârciuma hanului, sĕ formeze corurĭ naționale, după cum în satele din Transilvania s'au putut înființa de mult.

Acest început mare și frumos în primul rĕnd ar privi pe învĕțătorii și institutorii noștri, dér pentru o reușită se cere acestora pe lângă voință, cunoscințele musicale necesare, ceea ce din nenorocire le lipsesce în genere.

Incercărĭ de a-se introduce musica corală în armată s'au mai făcut în câteva rĕndurĭ, însĕ n'au dat nicĭ un resultat mulțămitor.

Sub Domnia lui *Cuza-Vodă*, după Unirea-Principatelor, s'au creat câteva posturĭ de măestri pentru corurĭ. Aceștĭ măestri fiind străinĭ, au lucrat cum sciu, toțĭ străinii sĕ lucreze pentru musica românéscă. După aceștia s'au mai făcut în mod voluntar câteva încercărĭ și cu multe sforțărĭ, de abia excepțional, s'a putut cânta la unison, de armoniă nu era nicĭ vorbă.

Intre anii 1888—90 s'au făcut încercărĭ mai seriose la douĕ regimente din capitala Bucurescĭ, însĕ din causa diferitelor prejudiții, neajunsurilor, nepăsărei generale, neîncrederei într'o reușită, ideia a fost părĕsită.

Acum încercarea s'a făcut cu soldații regimentului 21 de dorobanțĭ, ér nu cu regim. 28) cum din erore anunțasem în numĕrul trecut al Revistei.

Primul marș militar, dela care am veḑut soldații întorcêndu-se pe calea Victoriei, l'au făcut la *Jilava*, cântând pe drum mai multe piese corale. S'a observat atât în timpul marșului, cât și la întórcerea regimentului în casarmă — imĭ spunea un prieten, — că soldații nu păreau de loc obosițĭ, din contră erau îmbărbătațĭ, însuflețițĭ, veselĭ, sub influența sentimentelor patriotice, ce le infiltrase cântarea.

In curênd regimentul 21 de dorobanțĭ va fi scos în tabără pe platoul dela *Cotrocenĭ*, pentru esercițiile militare, și se va puté vedé aci și mai bine folósele, ce vor decurge din musica corală.

Inființarea unui cor la regimentul 21 de dorobanțĭ se datoresce în primul rĕnd d-lui general *Argintoianu*.

Acest bun și prevĕḑĕtor general, înțelegênd importanța corurilor în armată, folosul real ce ar puté aduce, a luptat cu tot din'adinsul pentru reușită. Acéstă ideiă a fost primită cu plăcere de comandantul regim. d. colonel *Capșa*, precum și de toțĭ oficerii regimentului. Intre alții d. major *Iliescu* este unul, care a luptat fórte mult și fără preget pentru isbânda acestei încercărĭ.

Până acum soldații au studiat perfect următórele piese corale: *„La o rândunică*, *Aideṭĭ peste Prut“*, *„Ṭéra mea“*, *„Trecerea*

---

mărișorĭ și slujesc pe la cei creștinĭ.

Amu de s'ar scula moș Mihnea și ar vedé cine-i în casa lui și în binele lui, și de-ar vedé, ce fecior harnic s'a ales din Mihaiul lui, ar murĭ de grózā și de rușine; noroc pe el, că morții nu mai pot eși din gropă!

Reteag, Martie 1896

Ión Pop Reteganul.

Poesii poporale.

Audit'am, bade, eu
Că mâne-ta-i pare rĕu,
Pare-i rĕu, nu-i pare bine
Până ședĭ, bade, cu mine.
Aseră-am înserat pe còstă
Pe din sus de casa vóstră
Ș'auḑii pe măta 'n casă:
Blăstĕmându-mĕ pe mine
Probozindu-te pe tine
Pân' ce ședĭ, bade, cu mine.
Da, de mine, nu scĕdé
C'a mea pénă n'a scădé,
Ci-a scădé din clopul tĕu
Bădiță de dorul meu.
Nu eștĭ, bade, rupt din sóre
Sĕ 'mĭ bănuesc așa tare;
Și din sóre de-ai fi rupt
Dela-o ḑi, douĕ, te uit,
Și ţiţa maichii-a fost bună
Și-am uitat'o dela-o lună,
Pe tin' încă te-oiŭ uita
De nicĭ firea nu mi-a sta.
. . . .
Eu beui apă din scai
Cât beui, te și uitai,
Și beui apă din baltă
Nu-mĭ trebuescĭ nicĭ-odată!

*

Spune, bade, mâne-ta
Sĕ mănânce și sĕ bee
Firea dela mine-șĭ iee,
Sĕ mănânce sănĕtósă,
Că nu io-i fi noră'n casă,
Pân' a cresce grâu 'n tindă
S'ajungă cu spicu 'n grindă,
Pân' a cresce grâu'n casă
S'ajungă cu spicu 'n masă.

*

Frundă verde calapĕr
Dela maica doi mĕ cer:
Unu-i gazdă și hid tare,
Altul sĕrac, frumos tare.
Io întreb frunḑa de nuc:
După care sĕ mĕ duc?
D'a grăi frunḑa de fag:
După care ți-i mai drag.
Și grăi frunḑa de vie:
După care-țĭ place ție.
D'a grăi frunḑa cea vie:
Las'o dracului frumsĕță,
Că-i ca póma pădurĕță,
Când o veḑĭ: roșie 'n crengă
Déc'o rupĭ, lumea-țĭ-e négră.

De pe Valea Almașului.

Vasiliu Dumitraș,
învĕțător.

Ardere-ai lume ca para,
Că de ce nu-mĭ lașĭ țignéla,
Ardere-ai lume cu foc,
Că în tine n'am noroc
Pote că l'ai ars în foc.

*

Sĕracă inima mea
Mult îi bună, mult îi rea,
Mult îi négră ca tina,
Ca una primăvara.
Frundă verde de sacsău
Dare-ar bunul Dumneḑeu
Sĕ te vĕd lume ardĕnd,
N'așĭ alerga sĕ te stîng,
C'așĭ alerga sĕ te-aprind.

*

Ḑiua-i nor și nóptea-s stele
Io-mĭ petrec lumea cu jele
Douĕ bune, patru rele,
Așa-mĭ trece viéța
O ḑi bună, alta rea.

*

Mĕ mir inimă de tine
Ce pământ negru te ține,
Că eștĭ frunḑă de sacsău
Ce o bate vêntu'n tĕu
Când o iau din locul sĕu.

*

Codrule, solgăbirĕu
Nu-mĭ judeca capul meu,
Că n'am făcut nicĭ un rĕu.
N'am ucis, nu te-am furat,
Și de tignă tot n'am dat.

De sub póla Munților apusenĭ.

G.

Dunărei", *„Pănă când frate Ardelene*", *„O Românie*", *„Cântecul Vênătorului*", *Românici și fraților mei*", *„Cântecul străinetăței*", *„Christos a înviat*", *„Doue canóne*", *„Bate vêntul*" și *„Țara ne chiamă*". Tóte aceste piese corale sunt cântate în armonie: tenorí, primĭ și secundĭ, baritonĭ și basi. De sigur cu timpul repertoriul se va mări, se va puté studia și alte cântece ca hore, doine, carĭ vor distra pe soldațĭ în órele de repaus în casarmă séu în tabără. Ca o recreațiune instructivă s'ar puté chiar întroduce dansurile nóstre naționale în armată, pentru conducerea cărora nu ne îndoim, că bětrânul și neobositul profesor *Moceanu* ar primi bucuros sě dea concursul sěu.

Sunt mai multe folóse, ce vor decurge prin întroducerea musicei corale în armată. Noi aci numai vom schița în trăsurĭ generale pe cele mai însemnate.

Musica corală are o înrîurire asupra serviciului militar, asupra vieței militare, asupra greutăților disciplinare din casărmĭ, la carĭ fatal sunt supușĭ toțĭ soldații.

Musica corală, care cuprinde idei morale, patriotice, religióse, influențéză, nemărginit de mult asupra simțěmintelor soldaților, asupra educației și culturei lor. Compositorii noștri vor găsi și ei un îndemn de a scrie piese corale, când vor sci, că în armată se va puté produce arta lor.

Mai pre sus de tóte musica corală în armată trebue sě aibă de scop ridicarea nivelului moral al soldaților și întroducerea disciplinei militare pe o cale blândă, exclusând astfel bătaia și orĭ-ce pedepse rigurose, carĭ nu fac altceva, decât abrutiséză pe soldat.

Sentimentul de naționalism și patriotism se forméză cu încetul, dér se ciméntéză sigur și pentru tot-déuna prin musică.

In timpul resbelului din 1877—78 s'au compus mai multe piese musicale fórte frumóse, fórte patriotice. Câtă-va vreme s'au cântat cu o adevěrată pasiune atât prin armată, cât și printre civilĭ: „Hora Plevnei", „Marșul lui Iancu" etc., însě astădĭ unde se mai cântă?

Musicile nóstre militare, carĭ, în trécăt fiă ḑis, numai „musicĭ" nu sunt cu actuala organisare, execută sub conducerea capelmaiștrilor străinĭ tot feliul de arii și marșurĭ străine. Soldații merg ca nisce mașinĭ în trap după o musică, pe care n'o înțeleg și de care nu pot fi influințațĭ întru nimic. De aceea întroducerea corurilor patriotice în armată va fi de un folos imens pentru soldațĭ, căcĭ prin modul acesta se va ținé aprins în pieptul lor în tot momentul dorul de țéră, de patriă vor fi însuflețițĭ și gata de jertfe, de fapte marĭ și vitejescĭ.

Cestiunĭ școlare.

Raport și comentar.

Asupra apelului: „O întrebare sinceră și o propunere către d-nii învěțătorĭ româní din Transilvania și Ungaria".

(Urmare).

In ce privesce dorința d-lui Simu, ca învěțătorul sě însemneze în cronica sa în fiă-care an tóte datele referitóre la progresul, orĭ regresul școlei și preste tot al culturii din acea comună, sunt în deplin acord cu dênsul.

Ce atinge însě observarea d-lui Simu, că „nu suntem încă destul de copțĭ pentru astfel de lucrurĭ", rěspund, că ar fi o rușine a nóstră, décă ne-am presenta necopțĭ în fața secului viitor. Timp a fost de-ajuns pentru a ne cóce. In fine copțĭ — necopțĭ, sě eșim la ivélă, că de nu, ne scóte viitorul cu lopata din cuptor și are sě ne arunce în casul acesta mai înděrět, decât cum stăm în adevěr acum. Ce-o fi copt, i-o plăcé, ce nu, va da la o parte. De ce sě ascundem viitorului adevěrata nóstră stare? Dóră n'om fi tocmai așa de golĭ ca Adam și nicĭ așa de necopțĭ ca pepenii prin Iunie. Viitorul nu ne cere nimic înainte de vreme. Și în decursul unui véc trebue sě se fi copt ceva. Când vine vremea secerișului, pentru câte-va spice necópte, secerătorii nu se opresc în cale.

Ce privesce partea din urmă a observărilor d-lui Simu, că causa acésta (cu monografiile) sě fiă luată în mână de Ven. Consistor cu concursul d-lor protopopĭ, primesc propunerea, „ca lucrarea sě fiă privată, *protegiată* de consistorii", însě nu cu monografiile, ci cu biografiile, în înțelesul deslușirii date de mine. De-altmintrelĭ sunt mulțămitor întru tóte d-lui Simu pentru atențiunea dată lucrului din cestiune.

Sě aduc alt esemplu. D-l coleg *Iuliu Vuia*, ḑice între altele, că ar fi mai bine sě-mĭ retrag propunerea mea în fața cestiunii pusă de dênsul: *„Istoria școlelor românescĭ*", ca așa sě nu se discentreze, ci sě se concentreze munca. Aci îmĭ permit a întreba pe d-l Vuia, cum îi va succede a face Istoria școlelor în lipsa de isvórĕ de cea mai mare importanță la compunerea ei? Eu tocmai voiesc prin realisarea propunerii mele a conlucra direct la opera inițiată de dênsul, căcĭ din acel Album, așa cum îl înțeleg eu, se vor puté aduna o mulțime de date din trecutul școlelor nóstre folositóre la istoria din cestiune. Așa dér eu trebue sě merg înainte cu lucrarea propusă, ca sě pot fi folositor la vreme și în direcțiunea acésta.

Étă pe scurt între altele multe și părerile a doi colegĭ învěțătorĭ, carĭ m'au înțeles destul de bine.

D-l *Vasiliu Dumitrașiŭ*, învěț. gr. cat. în Sân-Mihaiul-deșert, după-ce laudă pornirea acésta și promite tot concursul posibil material și moral, ḑice așa:

„Lucrarea cred, că ar fi bine sě se formeze din partea învěțătorilor de ambele confesiunĭ, adecă sě fiă o lucrare comună, pentru-că *cu toții într'o brazdă lucrăm și un singur scop urmărim: luminarea și deșteptarea poporului român*".

D-l coleg *Eliă Câmpean*, învěț. în Agârbiciŭ, după ce salută cu căldură acésta ideiă și doresce realisarea ei cât mai curênd, ḑice așa:

„Doresc și trebue sě fim toțĭ învěțătorii nemului românesc una, conlucrând în armonie pentru ducerea în îndeplinire a acestei opere mărețe, fără a face deosebire de confesiune".

Amêndouě propunerile fraților colegĭ le aprob din suflet, căcĭ doresc și eu, ca lucrarea sě se facă cu concursul învěțătorilor ambelor confesiunĭ.

De-altmintrelea la apelul meu au rěspuns în părțĭ aprópe egale atât privațĭ, cât și reuniunĭ din partea ambelor confesiunĭ; dovadă că toțĭ doresc, ca lucrarea sě fiă comună.

In fine mult prețuitul și iubitul nostru coleg, d-l *I. P. Reteganul*, după ce aprobă întru tóte ideia propusă, după cum e natura dênsului glumeță, face și o glumă: „Nu cum-va voițĭ de dragul mileniului a face albumul?" — Nu iubite coleg, ci de dragul datoriei!

Inainte de a încheia partea acésta mai adaug: unul dintre frații colegĭ mě întrebă într'o ḑi din curiositate, décă a rěspuns și vre-un profesor la apelul meu, séu nu. La acésta eu îi rěspunseiŭ scurt: D-nii profesorĭ au tăcut cu toții molcum; n'au ḑis nimic nicĭ bine nicĭ rěu, póte că dênșii au alte vederĭ de-o considerațiune mai înaltă.

Intr'un numěr viitor voiŭ continua espunênd *planul esecutării operii* din cestiune.

(Va urma.)

Brașov, în sěptěmâna luminată 1896.

I. DARIU.

P O V E Ț E.

Ca sě poțĭ durmi nóptea bine nu te culca într'o odaiă prea caldă, încunjură orĭ și ce încordare spirituală și feresce-te de iritații; nu mânca prea mult (mai ales séra), nu bea beuturĭ alcoholice. Spală-țĭ însě în fiă-care séră înainte de-a te culca fața și corpul pănă la mijloc și piéptěnă-țĭ pěrul; décă aceste nu sunt de ajuns, atuncĭ fă în totă séra câte o bae căldicică și pe urmă mănâncă ca o lingură de estract de carne.

*

Cum se pot stîrpi bróscele din pivniță? Se face în pivnița, în care se află brósce, o grópă și acésta se umple cu apă. Bróscele vor întra tóte în grópa cu apă. După aceea se vérsă în grópa, unde se află bróscele $^1/_4$ litră de vitriol.

*

Cum se póte tăia gâtul unei sticle? Se ia o sfóră muiată în terpentin și se înfășură gâtul sticlei, sfóra se aprinde și după-ce va fi ars, gâtul sticlei se udă cu apă rece și pe locul unde a fost înfășurată sfóra, se póte rupe forte lesne.

Moș Toma Bădiceanu.

(Vestitul caraghios al Mocanilor din Săcele).

Cam pe la începutul seculului acestuia, trăia între economii de oi (Mocanii) din Săcele un om posnaș (caraghios), cu numele *Toma Bădiceanu.* Moș Toma își avea locuința în comuna *Satulung* și nu se numěra între fruntașii satului, căcĭ nu-șĭ avea târla lui proprie, de-órece tóte oile lui nu se urcau la un numěr mai mare ca 40—50. Cu tóte acestea Bădiceanu juca rol între Mocanii săcelenĭ, de-órece oile și-le ducea la câte-o târlă mai mare, unde se tocmea și el ca servitor. Moș Toma se ținea cu deosebire pe la târla fruntașului *George Popa*, tot din Satulung, la care ciobănise atâția anĭ. El mai făcea și pe mămularul, fiind-că transpórta în România din când în când manufacturĭ de Brașov, d. e. cisme pălării, zechĭ, glugĭ, săricĭ, cămeșĭ și altele, pe carĭ le neguțătoria. Negoțul lui de frunte era însě ólele de lut, la carĭ nu-i se cerea un capital tocmai atât de însěmnat.

Moș Toma era de felul sěu om glumeț, vesel și satiric, în cât 'i se dusese vestea nu numai prin împrejurime, dér chiar și prin România, numindu-'l lumea — *„Toma Păcală."* Nu era om, care sě nu fi auḑit de glumele hazlii ale lui moș Toma Bădiceanu. El făcea petrecere la tóte ocasiunile conlocuitorilor sěi. Fără de moș Toma, orĭ-ce petrecere era fără viéță, căcĭ îndată se simția lipsa lui. Dênsul era veselia Românilor și spaima Țiganilor, căcĭ orĭ și unde se întâlnia cu vr'un Faraon, se atingea de el polecrindu-'l: barzaon, faraon, bală necurată, bălaur, ciripoiŭ, pițigoiŭ și câte mai câte altele, din care pricină Țiganii, când îl zăriau, îl ocoliau de departe, căci sciau prea bine, ce are sě li-se întêmple, dând față cu el.

Moș Bădiceanu zace de mult în mormênt, dér numele lui 'i-au rěmas prin aceste locurĭ, vorbind de el nu numai ómenii crescuțĭ, dér chiar și copiiĭ. Ar fi pěcat a da uitării pe moș Toma și a nu reaminti cateva din nenuměratele lui glume (posne), pentru de a-'l face cunoscut și într'alte părțĭ.

Bădiceanu călare și cu desagii pe spinare.

Moș Bădiceanu se întorcea odată dela Brașov călare pe mârțóga lui. Aducea cu sine și o păreche de desagĭ plinĭ, pe carĭ moș Bădiceanu în loc de a-i pune pe cal, îi ținea pe spinare. Copii îl rîdeau și se întrebau; că de ce a luat moș Toma desagii pe spinare? — *I-am luat*, le rěspundea el, *ca sě-i fiă calului mai ușor.*

Bădiceanu cu ólele pe cal.

Bădiceanu venia de altă-dată din Brașov c'o povară mare de óle pe cal. El sta de-asupra poverei cu căciula pe-o parte. Bag-semă moșul era cam tăiat. Diavolii de copii, cum îl věd, încep sě-l něcăjéscă. *„Uite mei*", ḑice unul, *„calul lui moș Toma nu scie sări*". — Bădiceanu auḑindu-i, și ca sě nu rěmână păcălit de ei, începe a-i da pintenĭ calului. Calul o ia la fugă, prefăcênd tóte ólele în hârburĭ.

Bădiceanu și Țiganul din salciă.

Bădiceanu se întorcea odată acasă cu sěcurea în mână dela un faur, unde o děduse sě i-o ascuțéscă. Drumul lui era p'o ulicióră strîmtă și plină cu noroiŭ. Un țigan întră în acéstă ulicióră și dă cu ochii de Bădiceanu. Țiganului nu-i venia la socotélă nicĭ sě înainteze spre Bădiceanu, dér nicĭ sě se întórcă înděrěpt. Țiganul nu stă mult pe gândurĭ și hop! — într'o salciă gârbovită, ce era lângă drum, credênd că nu-l va fi věḑut Bădiceanu. Bădiceanu îl věḑu bine, dér prefăcêndu-se că n'a věḑut nimic, trece pe lângă salciă cu ochii plecațĭ spre pămênt. Ajuns aicĭ, stă pe loc și uitându-se la salciă îi ḑice: „Hěi salciă gârbovită, că de mult mi-am pus de gând sě te taiŭ dér de câte-orĭ am trecut pe lângă tine, îmĭ lipsea sěcurea. Pănă adĭ ți-a fost! Sěcurea e acum la mine. Ian s'o cerc, décă e bine ascuțită".

Ḑicênd acestea, moș Toma se apucă de tăiat. Țiganul din salciă credea la început, că Bădiceanu glumesce, dér după ce věḑu, că se îngróșe gluma, zup! într'o baltă, ce era la răděcina sălciei.

— „Aicĭ mi-ai fost barzaone? De unde ai sburat, grangure? Hîș cióră necurată! Měi, bate-v'ar Dumneḑeu, că unde mě duc tot de voi mě împedec!"

Țiganul, după ce-și veni în orĭ, s'a ridicat din glod și a cam mai șters'o de acolea schilodit și batjocurit, ca vai de el; ér lumea de prin prejur se tăvălea de rîs.

(Va urma.)

Călendarul sěptěmânei.

APRIL. are 30 ḑile. PRIER.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	7 C. p. G. ep. M.	19 Antonia
Luni	8 S. Irod. Agav.	20 Sulpitius
Marțĭ	9 † Sf. Toma	21 Sot. și Caius
Mer.	10 S. m. Ter. și P.	22 Lotar
Joi,	11 S. mar. Antipa.	23 Albert
Vin.	12 C. p. m. Vasiliu	24 Mart. George
Sâm.	13 S. m. Artimon	25 Marc. evang.

Cursul pieței Brașov.

Din 18 April 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.55
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina $5^0/_0$		100.75	Vênd.	101.75

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 15 Aprilie n. 1896.

Sèmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.15
Grâu de Pesta	80	7.	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.20
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sămințe vechi ori nouě	soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	6.50	6 55
Orz	nutreț	60—62	4.60	4.80
Orz	de vinars	62.64	5 15	5.80
Orz	de bere	64.66	—.—	—.—
Ovĕs		39.41	6.15	6 50
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soin	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	29.—	38.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățenă	—.—	—.—
„	roșiă	27.—	30.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54 50	55.—
„	dela țĕră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	46.—
„	afumată	51.—	52.—
Seu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	11.50	11.75
„	din Serbia în sacĭ	11.25	11.50
Lictar	slavon nou	14 —	14.50
„	bănățenesc	12.—	13.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 15 Aprilie n. 1896.

Valorĭ	Dobênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100 1/4
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.—
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.—Iul.	100.—
„ „ din 1893	5%	„ „	100.-
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95 1/2
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86. 1/4
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86. 1/2
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	86. 3/4
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86. 1/2
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 3/8
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	96. 1/8
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	97 3/8
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92 1/2
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	100 1/2
„ „ „ „	5%	„ „	88 7/8
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	82 —
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.-
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1556.
Banca agricolă	500	150 v.	210.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	395.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	430.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	335 -
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	192. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	105. -
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 „/“	[illegible]	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 francĭ aur			20 04

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3 1/2%

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 17 Aprilie. st. n. 1896.

Mĕsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	Valuta austr. cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	50
„	Grâu mijlociu . .	5	40
„	Grâu mai slab . .	4	90
„	Grâu mesteoat . .	3	50
„	Sĕcară frumósă . .	3	70
„	Sĕcară mijlociă . .	3	50
„	Orz frumos . . .	3	40
„	Orz mijlociu . . .	2	90
„	Ovĕs frumos . . .	2	60
„	Ovĕs mijlociu . .	2	60
„	Cucuruz	3	20
„	Mălaiu	5	—
„	Mazăre	6	20
„	Linte	8	40
„	Fasole	6	50
„	Sĕmênță de in . .	7	60
„	Sĕmênță de cânepă	5	20
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	40
„	Carnea de porc . .	—	48
„	Carnea de berbece .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prospet	21	—
„	Sĕu de vită topit .	32	—

Cursul losurilor private

din 15 Aprilie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.—	7 20
Credit	204.50	205 50
Clary 40 fl. m. c. . .	58 50	59.50
Navig. pe Dunăre . .	139.—	143.—
Insbruck	28.—	29 —
Krakau	25.50	26.50
Laibach	22.25	23.25
Buda	63.50	64.—
Palffy	60 50	61.25
Crucea roșie austr. .	18 25	18.75
dto ung. . .	10 50	11.—
dto ital. . .	12.—	12.40
Rudolf	25 75	26.75
Salm	69.25	70.25
Salzburg	27.—	28. -
St. Genois . . .	71.50	72.50
Stanislau	43. -	45.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	74.—
Waldstein . . .	61.—	63.—
Sêrbescĭ 3% . . .	35.—	35.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	123.—	124.—

Tĕrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 13 Aprilie de 11515 capete, la 14 Aprilie au întrat —.— capete și au eșit 110, rĕmânênd la 15 Aprilie un numĕr de 11,405 capete.

Se noteză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 48.— cr. până la 50.— cr. ușóră dela 47.— cr. până la 50 — cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la — — cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Domnii abonenți, carĭ încă nu și-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Cu numĕrul de față se sistéză espedarea fóiei celor ce nu și-au re'noit abonamentul.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Invitare,

către p. t. delegațĭ al cassei cercuale din Brașov pentru ajutorarea de bolnavĭ la a

III-a Adunare generală ordinară

care va avea loc în 26 Aprilie 1896 la 2 óre p. m.*) în sala sfatului.

Ordinea de di:

1. Raportul directoratului asupra activității cassei în anul 1895.
2. Raportul comitetului de supraveghiare și conclus asupra raportului și asupra încheerei conturilor presentate de directorat și conclus asupra absolutoriului.
3. Alegerea membrilor suplențĭ din direcțiune, membrilor din comitetul de supraveghiare și comitetului de arbitragiu.
4. Propunerei eventuale din partea membrilor (propunerile trebuesc înainte cu cel mult 3 dile înaintea adunărei generale înscris în primirea președintelui.

Brașov, 2 Aprilie 1896.

Neustädter,
președinte.

*) In cas de nemajoritate, adunarea se va ținea la 3 Maiŭ la 2 óre p. m., fără privință la numĕrul delegaților apăruțĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.